

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
MINISTRY FOR EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ZAPORIZHZHYA NATIONAL UNIVERSITY

ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ
FACULTY OF MANAGEMENT

КАФЕДРА ПІДПРИЄМНИЦТВА,
МЕНЕДЖМЕНТУ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА ЛОГІСТИКИ
CHAIR OF ENTREPRENEURSHIP, MANAGEMENT OF ORGANIZATIONS
AND LOGISTICS

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
БАКАЛАВРА

на тему Умови ефективності інноваційної діяльності готельного
підприємства м.Запоріжжя

THESIS FOR THE BACHELOR'S DEGREE

Conditions of Innovate Activity Effectiveness of a Hotel Enterprise
in Zaporizhzhia

Виконав: здобувач ступеня вищої освіти бакалавра,
групи 6.0730-гктс
спеціальності 073 Менеджмент
освітньої програми Менеджмент готельного, курортного та
туристичного сервісу
А.Р. Мітяєва
Керівник проф. каф. П,МОтаЛ, проф., д.е.н. Л.М. Бухаріна
Рецензент доц. каф. П,МОтаЛ, доц., к.н.держ.упр. О.А. Онищенко

Запоріжжя
2024

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет менеджменту

Кафедра підприємництва, менеджменту організацій та логістики

Рівень вищої освіти Бакалавр

Спеціальність 073 Менеджмент,

освітня програма Менеджмент готельного, курортного та туристичного сервісу

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

к.е.н., доц. Павлюк Т.С.

«___» _____ 20__ року

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

Мітяєвій Анастасії Русланівні

1. Тема роботи Умови ефективності інноваційної діяльності готельного підприємства м.Запоріжжя

керівник роботи професор кафедри П,МОтаЛ, проф., д.е.н. Бухаріна Л.М.

затверджені наказом ЗНУ від «__» _____ 20__ року №__

2. Строк подання студентом роботи «__» _____ 20__ р.

3. Вихідні дані до роботи джерела Інтернет, спеціалізована література, періодичні видання, матеріали науково-практичних конференцій з досліджуваних питань, а також дані статистичної звітності досліджуваної організації

4. Перелік питань, які потрібно розробити:

Кваліфікаційна робота бакалавра складається з основної частини і додаткової. Основна частина містить такі структурні елементи: вступ, сутність (3 розділи – теоретичний, аналітико-дослідницький, проектно-рекомендаційний), висновки та рекомендації, список використаних джерел. Розділ 1. Теоретичні основи інноваційної діяльності в готельному бізнесі – складається з 3 підрозділів: 1.1 Поняття та сутність інноваційної діяльності; 1.2 Види інновацій у готельному бізнесі; 1.3 Переваги впровадження інновацій в готельному бізнесі. Розділ 2. Оцінка і аналіз інноваційності ТОВ «ХОРТИЦЯ ПАЛАЦ» – складається з 2 підрозділів: 2.1 Загальна характеристика підприємства; 2.2 Аналіз інноваційної діяльності ТОВ «ХОРТИЦЯ ПАЛАЦ». Розділ 3. Рекомендації щодо підвищення ефективності інноваційної діяльності ТОВ «ХОРТИЦЯ» – складається з 2 підрозділів: 3.1 Стратегії інноваційного розвитку для ТОВ «ХОРТИЦЯ ПАЛАЦ»; 3.2 Пропозиції впровадження інноваційних товарів та сервісів в готелі «ХОРТИЦЯ ПАЛАЦ».

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1	Бухаріна Л.М., професор кафедри підприємництва, менеджменту організацій та логістики факультету менеджменту ЗНУ	13.02.2024	13.03.2024
2	Бухаріна Л.М., професор кафедри підприємництва, менеджменту організацій та логістики факультету менеджменту ЗНУ	14.03.2024	14.03.2024
3	Бухаріна Л.М., професор кафедри підприємництва, менеджменту організацій та логістики факультету менеджменту ЗНУ	17.04.2024	17.04.2024

6. Дата видачі завдання 13.02.2024

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Узгодження теми, складання змісту	лютий	виконано
2	Вивчення літературних джерел	лютий	виконано
3	Збирання матеріалу на підприємстві	лютий	виконано
4	Обробка матеріалу	березень	виконано
5	Виконання розділу 1	березень	виконано
6	Виконання розділу 2	квітень	виконано
7	Виконання розділу 3	квітень	виконано
8	Формулювання висновків	травень	виконано
9	Оформлення роботи, одержання відгуку та рецензії	травень	виконано
10	Подання роботи на кафедру	травень	виконано

Студент

_____ (підпис)

А.Р. Мітяєва

(ініціали та прізвище)

Керівник роботи

_____ (підпис)

Л.М. Бухаріна

(ініціали та прізвище)

Нормоконтроль пройдено

(підпис)

Нормоконтролер

_____ (підпис)

_____ (ініціали та прізвище)

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота: «Умови ефективності інноваційної діяльності готельного підприємства м.Запоріжжя»: 67 сторінок, 6 таблиць, 3 рисунки. Перелік посилань нараховує 50 найменувань.

Актуальність теми дослідження полягає в необхідності впровадження інноваційних технологій у сферу гостинності як важливого фактору підвищення конкурентоспроможності готельних підприємств.

Мета дослідження – визначення умов та факторів, що впливають на ефективність інноваційної діяльності готельних підприємств м. Запоріжжя, а також розробка рекомендацій щодо підвищення ефективності їхньої діяльності на прикладі обраного підприємства.

Об'єкт дослідження – ТОВ «ХОРТИЦЯ ПАЛАЦ».

Предметом дослідження є умови та фактори, що впливають на ефективність інноваційної діяльності готельних підприємств, що включає аналіз внутрішніх та зовнішніх умов, які визначають здатність готельних підприємств впроваджувати та успішно використовувати інновації для покращення своїх послуг, та підвищення конкурентоспроможності.

В роботі розглянуті теоретико-методологічні основи інноваційної діяльності готельних підприємств, а саме: види інновацій у готельному бізнесі; переваги впровадження інновацій в готельному бізнесі. Також в роботі проведено оцінку та аналіз інноваційності ТОВ «ХОРТИЦЯ ПАЛАЦ» та надані рекомендації щодо підвищення її ефективності. Крім того, в роботі запропоновані пропозиції впровадження інноваційних товарів та сервісів в готелі «ХОРТИЦЯ ПАЛАЦ».

ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ, ГОТЕЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО,
ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ, СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ

ABSTRACT

Qualification work: «Conditions of Innovate Activity Effectiveness of a Hotel Enterprise in Zaporizhzhia»: 67 pages, 6 tables, 3 figures. The list of references includes 50 items.

The relevance of the research lies in the need to introduce innovative technologies in the field of hospitality as an important factor in increasing the competitiveness of hotel enterprises.

The purpose of the research is to determine the conditions and factors affecting the efficiency of innovative activity of hotel enterprises in Zaporizhzhia, as well as the development of recommendations for improving the efficiency of their activities based on the example of the selected enterprise.

The object of the research is «KHORTYTSYA PALATS» LLC.

The subject of the study is the conditions and factors affecting the effectiveness of innovative activities of hotel enterprises, which includes the analysis of internal and external conditions that determine the ability of hotel enterprises to implement and successfully use innovations to improve their services and increase competitiveness.

The paper examines the theoretical and methodological foundations of the innovative activity of hotel enterprises, namely: types of innovations in the hotel business; advantages of introducing innovations in the hotel business. The work also evaluated and analyzed the innovativeness of «KHORTYTSYA PALATS» LLC and provided recommendations for improving its efficiency. In addition, proposals for the introduction of innovative products and services in the hotel «KHORTYTSYA PALACE» are proposed.

INNOVATIVE ACTIVITIES, HOTEL ENTERPRISES, INCREASING
EFFICIENCY, DEVELOPMENT STRATEGIES

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ, СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ

ТОВ – товариство з обмеженою відповідальністю;

КВЕД – класифікація видів економічної діяльності;

ERP-системи – (від англ. *Enterprise Resource Planning*, планування ресурсів підприємства) – організаційна стратегія інтеграції виробництва та менеджменту за допомогою спеціалізованого інтегрованого пакета прикладного програмного забезпечення;

IoT – (від англ. *Internet of Things* – інтернет речі) – концепція програмного забезпечення, що дозволяє здійснювати передачу і обмін даними між фізичним світом і комп'ютерними системами в автоматичному режимі;

SCAMPER – (від англ. *Substitute Combine Adapt Modify Put Eliminate Reverse*) – методика творчості у формі перевірного списку для розробки нових продуктів. Техніка полягає в тому, щоби послідовно відповісти на питання про модифікацію задачі, що розглядається. Тим самим вивчаються різні її аспекти, в тому числі і ті, що наразі мало використовуються і мають в собі потенціал для розвитку або покращення.

ЗМІСТ

ВСТУП	8
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
В ГОТЕЛЬНОМУ БІЗНЕСІ	18
1.1 Поняття та сутність інноваційної діяльності	18
1.2 Види інновацій у готельному бізнесі	22
1.3 Переваги впровадження інновацій в готельному бізнесі	26
РОЗДІЛ 2 ОЦІНКА І АНАЛІЗ ІННОВАЦІЙНОСТІ ТОВ «ХОРТИЦЯ	
ПАЛАЦ»	32
2.1 Загальна характеристика підприємства	32
2.2 Аналіз інноваційної діяльності ТОВ «ХОРТИЦЯ ПАЛАЦ»	41
РОЗДІЛ 3 РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ	
ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ХОРТИЦЯ ПАЛАЦ»	48
3.1 Стратегії інноваційного розвитку для ТОВ «ХОРТИЦЯ	
ПАЛАЦ»	48
3.2 Пропозиції впровадження інноваційних товарів та сервісів в готелі	
«ХОРТИЦЯ ПАЛАЦ»	52
ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ	57
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	61

ВСТУП

У сучасних умовах розвитку ринку готельних послуг впровадження інноваційних технологій стає важливим фактором підвищення конкурентоспроможності готельних підприємств. Місто Запоріжжя, як один з центрів ділової активності України, є значним промисловим і культурним інфраструктурним об'єктом, тому має великий потенціал для розвитку туризму та потребує нових підходів до розвитку готельного бізнесу зокрема, що зумовлює необхідність дослідження умов ефективності інноваційної діяльності готелів.

Актуальність теми кваліфікаційного дослідження полягає в тому, що готельна індустрія є однією з ключових складових туристичної галузі, яка відіграє важливу роль у розвитку економіки регіону. У сучасних умовах глобалізації та зростаючої конкуренції на ринку послуг, впровадження інновацій стає вирішальним фактором забезпечення конкурентоспроможності та стійкого розвитку готельних підприємств.

Крім того, актуальність та значущість теми визначається наступними аспектами:

1. Зростаюча конкуренція на ринку готельних послуг. Сучасні клієнти мають високі вимоги до якості обслуговування, і готелі, які не впроваджують інноваційні рішення, ризикують втратити своїх клієнтів на користь конкурентів.

2. Розвиток інформаційних технологій. Інновації в готельному бізнесі, такі як автоматизація процесів бронювання, електронні ключі, мобільні додатки для клієнтів, дозволяють підвищити ефективність роботи та рівень задоволеності гостей.

3. Потреба у підвищенні рівня сервісу. Впровадження нових технологій та підходів до обслуговування клієнтів сприяє покращенню якості наданих послуг, що є важливим фактором для приваблення туристів.

4. Економічний розвиток регіону. Інноваційна діяльність готелів сприяє розвитку місцевої економіки, створенню нових робочих місць та збільшенню надходжень до бюджету.

5. Екологічна складова. Впровадження інноваційних технологій, спрямованих на зменшення енергоспоживання та використання ресурсів, відповідає сучасним тенденціям сталого розвитку та екологічної відповідальності.

6. Зміни у споживчих перевагах. Сучасні споживачі очікують від готелів не лише стандартних послуг, але й нових вражень та індивідуального підходу, що можливо завдяки інноваційним рішенням.

7. Підвищення економічної ефективності. Інновації дозволяють зменшити витрати, підвищити продуктивність праці та оптимізувати управлінські процеси, що в кінцевому підсумку призводить до підвищення рентабельності готельних підприємств.

Таким чином, дослідження умов ефективності інноваційної діяльності готельних підприємств м. Запоріжжя є надзвичайно актуальним завданням, яке сприятиме підвищенню конкурентоспроможності готелів, задоволеності клієнтів та розвитку регіону в цілому.

Метою даної роботи є визначення умов та факторів, що впливають на ефективність інноваційної діяльності готельних підприємств м. Запоріжжя, а також розробка рекомендацій щодо підвищення цієї ефективності.

Згідно з метою роботи, були поставлені відповідні завдання, які можуть бути сформульовані наступним чином:

1. Огляд теоретичних аспектів інноваційної діяльності у готельному бізнесі:

- визначити поняття та сутність інноваційної діяльності в готельному бізнесі;

- класифікувати види інновацій, які можуть бути впроваджені у готельних підприємствах;

- проаналізувати переваги та виклики впровадження інновацій у готельному секторі.

2. Аналіз поточного стану готельного ринку м. Запоріжжя:

- провести аналіз ринку готельних послуг м. Запоріжжя;
- визначити основних гравців ринку, їхню конкурентоспроможність та наявні інноваційні практики;
- оцінити рівень попиту на готельні послуги в місті та динаміку його змін.

3. Дослідження умов та факторів, що впливають на ефективність інноваційної діяльності готельних підприємств:

- ідентифікувати внутрішні фактори, які впливають на ефективність інноваційної діяльності (управління, персонал, фінанси);
- визначити зовнішні фактори, які впливають на ефективність інноваційної діяльності (ринкові умови, конкуренція, законодавча база);
- проаналізувати законодавче та нормативне забезпечення інноваційної діяльності у готельному бізнесі.

4. Оцінка ефективності інноваційної діяльності конкретного готельного підприємства м. Запоріжжя:

- вибрати об'єкт дослідження (конкретне готельне підприємство);
- провести аналіз впроваджених інновацій та їхнього впливу на діяльність підприємства;
- визначити критерії та показники ефективності інноваційної діяльності;
- використати відповідні методи оцінки для аналізу ефективності інноваційної діяльності.

5. Розробка рекомендацій щодо підвищення ефективності інноваційної діяльності готельних підприємств м. Запоріжжя:

- сформулювати стратегії інноваційного розвитку для готельних підприємств;

- запропонувати інвестиційні та фінансові механізми підтримки інновацій;

- надати рекомендації щодо розвитку персоналу та впровадження сучасних технологій.

б. Підготовка висновків та рекомендацій за результатами дослідження:

- узагальнити результати дослідження;

- надати висновки щодо умов та факторів, які впливають на ефективність інноваційної діяльності готельних підприємств м. Запоріжжя;

- розробити конкретні рекомендації для підвищення ефективності інноваційної діяльності готельних підприємств.

Ці завдання допомагають систематично дослідити обрану тему, виявити ключові фактори успіху інноваційної діяльності та розробити практичні рекомендації для готельних підприємств м. Запоріжжя.

Об'єктом дослідження є ТОВ «ХОРТИЦЯ ПАЛАЦ» – один з найбільших та найсучасніших готелів Запоріжжя.

Предметом дослідження є умови та фактори, що впливають на ефективність інноваційної діяльності готельних підприємств. Це включає аналіз внутрішніх та зовнішніх умов, які визначають здатність готельних підприємств впроваджувати та успішно використовувати інновації для покращення своїх послуг, підвищення конкурентоспроможності та забезпечення стійкого розвитку.

Основні компоненти предмету дослідження:

1. Внутрішні фактори ефективності інноваційної діяльності:

- Управлінські рішення: стратегічне планування, організаційна структура, управлінські методи та стиль керівництва, які сприяють впровадженню інновацій.

- Фінансові ресурси: доступ до фінансових ресурсів для інвестицій у нові технології та інноваційні проекти.

- Персонал: рівень кваліфікації та мотивації працівників, навчання та розвиток, здатність адаптуватися до нових технологій та методів.

- Інфраструктура: наявність необхідних технічних засобів, обладнання та технологій для реалізації інновацій.

2. Зовнішні фактори ефективності інноваційної діяльності:

- Ринкові умови: попит на інноваційні послуги, тенденції на ринку, рівень конкуренції, споживчі вподобання.

- Конкуренція: рівень конкуренції на ринку готельних послуг, наявність інновацій у конкурентів, позиціонування готелю.

- Законодавче та нормативне забезпечення: регуляторне середовище, державна підтримка інновацій, стандарти та нормативи, що впливають на впровадження інновацій.

- Технологічний розвиток: рівень розвитку інформаційних та комунікаційних технологій, доступність нових технологій, які можуть бути впроваджені у готельному бізнесі.

3. Умови ефективності інноваційної діяльності:

- Культурні та соціальні умови: готовність та відкритість суспільства до нововведень, сприйняття інновацій гостями готелів.

- Економічні умови: стан економіки регіону, рівень інвестиційної привабливості, доступність кредитних ресурсів.

- Екологічні фактори: екологічні стандарти та вимоги, стійкі практики та «зелені» технології, які можуть бути впроваджені в готелях.

Дані компоненти предмету дослідження дозволяють детально проаналізувати, як внутрішні та зовнішні умови і фактори впливають на здатність готельних підприємств ефективно впроваджувати та використовувати інновації. Це, в свою чергу, допоможе визначити ключові напрямки для покращення інноваційної діяльності та розробити рекомендації для підвищення ефективності готельних підприємств м. Запоріжжя.

Тема інноваційності в управлінні готельним господарством є актуальною та цікавить багатьох дослідників та практиків туристичної галузі. Серед найбільших прихильників вивчення тематики дослідження слід зазначити наступних вітчизняних і зарубіжних фахівців: Амоша О.І.,

Анісімова А.В., Антонюк Д.А., Бухаріна Л.М., Галасюк С. С., Жукович І. А., Онищенко О.А., Нейздомінов С. Г. тощо.

Методологія дослідження. У процесі дослідження використовуються методи аналізу та синтезу, системного підходу, порівняльного аналізу, статистичні методи, а також експертні оцінки із використанням різноманітних методів та підходів для збору, аналізу та інтерпретації даних, що дозволить отримати всебічне розуміння умов та факторів, що впливають на ефективність інноваційної діяльності готельних підприємств м. Запоріжжя.

1. Збір даних

1.1. Первинні дані:

- Опитування: проведення анкетування серед менеджерів та персоналу готелів для виявлення внутрішніх факторів, що впливають на інноваційну діяльність (управлінські рішення, фінансові ресурси, рівень кваліфікації персоналу тощо).

- Інтерв'ю: глибокі інтерв'ю з керівниками готельних підприємств та експертами галузі для отримання якісних даних щодо впровадження та ефективності інновацій.

- Спостереження: непряме спостереження за процесами впровадження інновацій в готелях для оцінки практичного аспекту інноваційної діяльності.

1.2. Вторинні дані:

- Аналіз літератури: огляд наукових праць, статей, книг, присвячених теоретичним аспектам інноваційної діяльності у готельному бізнесі.

- Статистичні дані: використання даних Державної служби статистики України, звітів місцевих органів влади, галузевих асоціацій для аналізу ринку готельних послуг в м. Запоріжжя.

- Документація готелів: аналіз внутрішньої документації готелів, таких як фінансові звіти, плани розвитку, звіти про впровадження інноваційних проектів.

2. Методи аналізу даних

2.1. Кількісний аналіз:

- Статистичний аналіз: використання методів описової статистики для узагальнення даних, отриманих з опитувань та інтерв'ю, з метою виявлення основних тенденцій та закономірностей.

- Кореляційний аналіз: виявлення взаємозв'язків між різними факторами, що впливають на ефективність інноваційної діяльності (наприклад, між рівнем інвестицій та результатами впроваджених інновацій).

2.2. Якісний аналіз:

- Контент-аналіз: аналіз текстових даних з інтерв'ю та внутрішньої документації для виявлення ключових тем та категорій, що характеризують умови та фактори інноваційної діяльності.

- SWOT-аналіз: визначення сильних і слабких сторін, можливостей і загроз для інноваційної діяльності готельних підприємств м. Запоріжжя.

3. Методи оцінки ефективності інноваційної діяльності

3.1. Ключові показники ефективності (KPI):

- Визначення та аналіз KPI, таких як фінансові показники (дохід, рентабельність), показники задоволеності клієнтів, рівень інноваційної активності (кількість впроваджених інноваційних проектів).

3.2. Бенчмаркінг:

- Порівняння інноваційної діяльності готельних підприємств м. Запоріжжя з кращими практиками у галузі на національному та міжнародному рівнях.

4. Інтерпретація результатів та розробка рекомендацій

4.1. Інтерпретація даних:

- Аналіз отриманих результатів з урахуванням теоретичних аспектів та реальних умов функціонування готельних підприємств м. Запоріжжя.

- Визначення ключових умов та факторів, що впливають на ефективність інноваційної діяльності.

4.2. Розробка рекомендацій:

- Формулювання практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності інноваційної діяльності готельних підприємств на основі отриманих результатів дослідження.

- Пропозиції щодо стратегій інноваційного розвитку, фінансових та інвестиційних механізмів, розвитку персоналу та впровадження нових технологій.

Застосовувана методологія дозволить систематично дослідити умови та фактори ефективності інноваційної діяльності готельних підприємств м. Запоріжжя та розробити обґрунтовані рекомендації для підвищення їх конкурентоспроможності та стійкого розвитку.

Підсумки дослідження показують, що ефективність інноваційної діяльності готельних підприємств м. Запоріжжя залежить від комплексного підходу до управління, залучення інвестицій, розвитку персоналу та впровадження сучасних технологій.

Список літератури включає наукові праці, нормативно-правові акти, статистичні дані, інтернет-ресурси та інші джерела, використані під час підготовки дипломної роботи.

Практична значимість проведеного дослідження. Проведене дослідження має значну практичну значимість для різних зацікавлених сторін, включаючи готельні підприємства, органи місцевого самоврядування, інвесторів та інших учасників туристичної галузі.

Нижче наведено ключові аспекти практичної значимості:

1. Для готельних підприємств:

- Вдосконалення управлінських практик: результати дослідження допоможуть керівникам готелів краще розуміти внутрішні та зовнішні фактори, що впливають на ефективність їхньої інноваційної діяльності. Це дозволить вдосконалити управлінські рішення, організаційні структури та стратегії розвитку.

- Оптимізація інвестицій у інновації: готельні підприємства зможуть більш ефективно розподіляти фінансові ресурси, інвестуючи у ті інновації,

які мають найбільший потенціал для підвищення конкурентоспроможності та рентабельності.

- Підвищення якості послуг: впровадження інновацій, обґрунтованих результатами дослідження, дозволить підвищити якість обслуговування клієнтів, що сприятиме збільшенню рівня задоволеності гостей та лояльності клієнтів.

2. Для органів місцевого самоврядування та державних органів:

- Розвиток місцевої економіки: дослідження надає цінну інформацію для формування політики підтримки інновацій у готельному секторі, що сприятиме розвитку туризму, створенню нових робочих місць та збільшенню податкових надходжень.

- Планування інфраструктурних проектів: виявлення потреб готельного сектора в інноваційних технологіях та інфраструктурних покращеннях допоможе місцевій владі ефективніше планувати інфраструктурні проекти та інвестиції.

3. Для інвесторів та фінансових установ:

- Оцінка інвестиційних можливостей: результати дослідження допоможуть інвесторам краще розуміти потенціал готельного сектора м. Запоріжжя, виявляючи найбільш перспективні напрями для інвестицій у інновації.

- Мінімізація ризиків: обґрунтовані дані щодо ефективності інноваційних проектів у готельному бізнесі зменшують ризики інвестування та підвищують ймовірність успішної реалізації інноваційних проектів.

4. Для науковців та дослідників:

- Розширення наукових знань: дослідження робить внесок у розвиток наукових знань у галузі управління інноваціями в готельному бізнесі, пропонуючи нові підходи та моделі для аналізу ефективності інноваційної діяльності.

- База для подальших досліджень: отримані результати можуть стати основою для подальших наукових досліджень, зокрема вивчення інших регіонів або розширення тематики на інші аспекти інновацій у сфері послуг.

5. Для туристів та споживачів:

- Покращення туристичного досвіду: впровадження інновацій, спрямованих на підвищення якості обслуговування та зручності для гостей, сприятиме покращенню загального туристичного досвіду у м. Запоріжжя.

- Збільшення вибору та якості послуг: готельні підприємства, що активно впроваджують інновації, можуть запропонувати туристам ширший вибір послуг та підвищений рівень комфорту.

Таким чином, проведене дослідження має значну практичну значимість, оскільки його результати можуть бути безпосередньо застосовані для підвищення ефективності інноваційної діяльності готельних підприємств, покращення туристичної інфраструктури міста та стимулювання економічного розвитку регіону.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ГОТЕЛЬНОМУ БІЗНЕСІ

1.1 Поняття та сутність інноваційної діяльності

Інноваційна діяльність – це сукупність процесів, пов'язаних із розробкою, впровадженням та комерційним використанням нових або значно покращених продуктів, технологій, процесів, послуг чи методів управління. Інновації можуть бути технологічними (нові продукти або процеси) або нетехнологічними (нові організаційні методи, нові бізнес-моделі).

Закон України «Про інноваційну діяльність» надає наступне визначення цьому поняттю: «...діяльність, що спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок і зумовлює випуск на ринок нових конкурентоздатних товарів і послуг...» [31].

При цьому, сам процес управління інноваційною діяльністю підприємства, на думку вітчизняних дослідників О.М. Ткачук та Н.В. Германюк, передбачає: «...управління вкладенням інвестиційних ресурсів у процес, спрямований на впровадження науково-технічних розробок з метою освоєння випуску інноваційної конкурентоспроможної продукції та покращення її якості...» [32].

Акцент на специфічних рисах поняття інноваційної діяльності робить науковець Чаплінський В.Р., доводячи, що : «характерною рисою будь-якої інноваційної діяльності є генерація продукту за рахунок наукових досліджень або використання новий технологій та підходів у виробництві» [41].

Виходячи з наведених вище визначень поняття інноваційної діяльності та його особливостей, сформулюємо основні складові інноваційної діяльності, до яких віднесемо наступні:

1. Розробка нових продуктів і послуг: процес створення нових або значно покращених продуктів чи послуг, що мають конкурентні переваги на ринку.

2. Впровадження нових технологій: використання новітніх технологічних рішень для підвищення ефективності виробничих та управлінських процесів.

3. Організаційні інновації: зміни в організаційних структурах та управлінських методах, спрямовані на підвищення гнучкості, продуктивності та ефективності підприємства.

4. Маркетингові інновації: нові підходи до маркетингу, включаючи нові канали розповсюдження, рекламні стратегії та методи взаємодії з клієнтами.

Таким чином, сутність інноваційної діяльності можна визначити наступним чином:

Інноваційна діяльність – це комплексний процес, який включає кілька етапів: від ідеї до її комерційного впровадження. Вона спрямована на створення нових цінностей для клієнтів та підвищення конкурентоспроможності підприємства.

Основні аспекти сутності інноваційної діяльності включають:

1. Створення нових знань: інновації ґрунтуються на генерації нових знань та їх застосуванні для розробки нових рішень.

2. Ризик та невизначеність: інноваційна діяльність завжди пов'язана з певним рівнем ризику та невизначеності, оскільки результати можуть бути непередбачуваними.

3. Інвестиції та ресурси: впровадження інновацій вимагає значних інвестицій у науково-дослідні роботи, нові технології, навчання персоналу та інфраструктуру.

4. Співпраця та взаємодія: ефективна інноваційна діяльність часто вимагає співпраці між різними підрозділами підприємства, а також із зовнішніми партнерами, такими як наукові установи, постачальники та клієнти.

5. Комерціалізація: кінцевою метою інноваційної діяльності є комерціалізація розробок, тобто впровадження нових продуктів або послуг на ринок і їхнє успішне просування.

В науці та навчальній дисципліні про менеджмент вивченням інновацій та управлінням інноваціями займається галузь інноваційного менеджменту (рисунок 1.1):

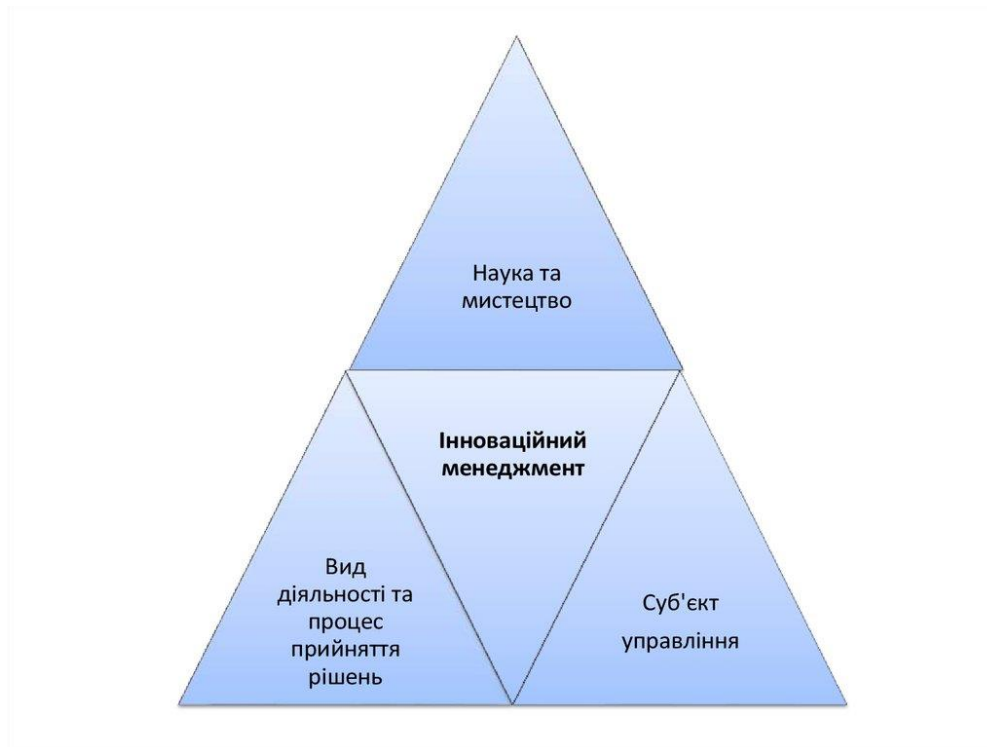

Рис. 1.1 – Сутність інноваційного менеджменту

Інноваційний менеджмент – це управлінська діяльність, спрямована на розвиток, впровадження та використання інноваційних рішень для досягнення конкурентних переваг та підвищення ефективності організації. Це процес, який охоплює всі етапи роботи з інноваціями: від генерації ідей до їхньої комерціалізації та впровадження в практику.

Сутність інноваційного менеджменту представимо в таблиці 1.1:

Таблиця 1.1 – Сутність інноваційного менеджменту

Компоненти	Зміст
Генерація інновацій	<ul style="list-style-type: none"> - Ідеї: збирання та аналіз нових ідей з різних джерел, включаючи внутрішні (працівники, дослідження) та зовнішні (ринкові тенденції, конкуренти, наукові розробки). - Творчий процес: використання креативних методів для генерації нових ідей, таких як мозковий штурм, дизайн-мислення, методика SCAMPER тощо.
Оцінка та відбір інновацій	<ul style="list-style-type: none"> - Аналіз потенціалу: оцінка життєздатності, доцільності та потенційної рентабельності ідеї. - Стратегічний вибір: відбір тих ідей, які найбільше відповідають стратегічним цілям компанії та мають високий потенціал успіху.
Розробка та впровадження	<ul style="list-style-type: none"> - Планування проекту: визначення ключових етапів, ресурсів та строків реалізації інноваційного проекту. - Реалізація: виконання плану, моніторинг прогресу та внесення корективів у процесі реалізації.
Комерціалізація інновацій	<ul style="list-style-type: none"> - Вихід на ринок: розробка маркетингової стратегії, формування ціни, каналів розповсюдження та просування інноваційного продукту або послуги. - Зворотний зв'язок: Збір та аналіз відгуків від споживачів, коригування продукту або послуги на основі отриманих даних.

До переваг інноваційного менеджменту належать:

1. Конкурентні переваги: інновації дозволяють компаніям випереджати конкурентів, пропонуючи унікальні продукти чи послуги.
2. Ефективність: впровадження нових технологій та процесів підвищує продуктивність та знижує витрати.
3. Адаптивність: здатність швидко реагувати на зміни ринкових умов та впроваджувати нові рішення.
4. Задоволення потреб клієнтів: інновації допомагають краще розуміти та задовольняти потреби клієнтів, що сприяє підвищенню лояльності.

Принципи інноваційного менеджменту відобразимо на рисунку 1.2:

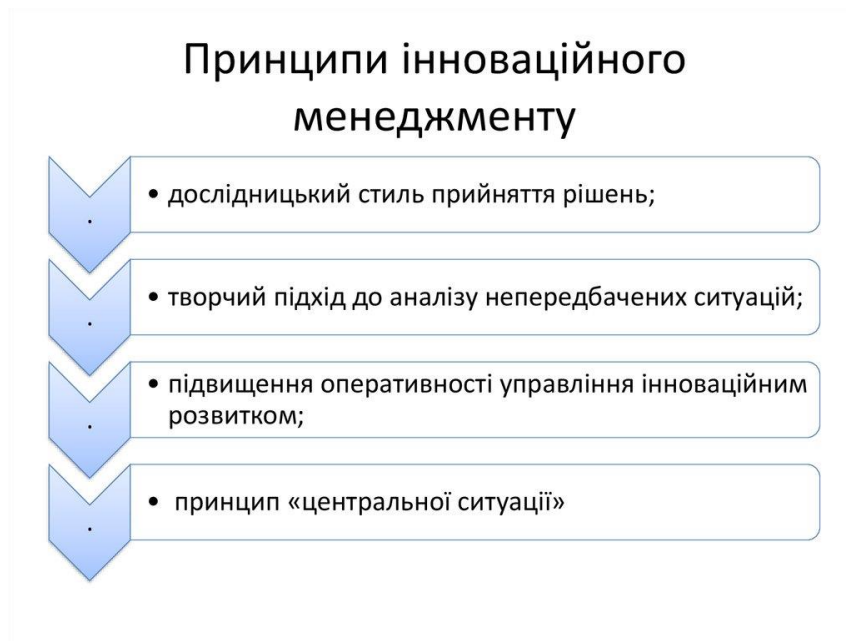

Рис.1.2 – Принципи інноваційного менеджменту

Зважаючи на вищезазначене, можна зробити висновок про те, що інноваційний менеджмент є ключовим інструментом для забезпечення сталого розвитку та успіху компаній в умовах постійних змін та високої конкуренції. Ефективне управління інноваціями дозволяє організаціям бути більш гнучкими, адаптивними та конкурентоспроможними на ринку.

1.2 Види інновацій у готельному бізнесі

Готельний бізнес, як і будь-яка інша галузь, потребує постійного впровадження інновацій для збереження конкурентоспроможності та задоволення потреб клієнтів. В умовах глобалізації та швидкого розвитку технологій готелі змушені активно адаптуватися до змін, пропонуючи гостям нові продукти та послуги, вдосконалюючи внутрішні процеси та створюючи унікальний клієнтський досвід.

Інновації можна класифікувати за різними ознаками. Наведемо основні види інновацій таблиці 1.2:

Таблиця 1.2 – Класифікація інновацій

Критерії класифікації	Види інновацій	Зміст та визначення інновацій
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
За об'єктом інновацій	Продуктові інновації:	Нові продукти: випуск абсолютно нових товарів або послуг, які раніше не існували на ринку.
		Модифіковані продукти: покращення або зміна існуючих продуктів для підвищення їх якості або функціональності.
	Процесні інновації	Виробничі процеси: впровадження нових методів або технологій у виробництво, що підвищують ефективність або якість продукції.
		Бізнес-процеси: оптимізація внутрішніх бізнес-процесів, включаючи логістику, управління персоналом, маркетинг тощо.
За ступенем новизни	Радикальні (дисруптивні) інновації	Інновації, які кардинально змінюють існуючі ринки або створюють нові. Вони часто пов'язані з великими технологічними проривами.
	Інкрементальні інновації	Поступові покращення та удосконалення існуючих продуктів або процесів. Вони зазвичай менш ризиковані, але можуть значно підвищити конкурентоспроможність.
За джерелом виникнення	Технологічні інновації	Базуються на нових або значно покращених технологіях. Включають розробку нових матеріалів, інструментів, методів виробництва тощо.
	Маркетингові інновації	Нові методи маркетингу, включаючи зміни у дизайні продукту, упаковці, ціноутворенні, просуванні та дистрибуції.

Продовження таблиці 1.2

1	2	3
	Організаційні інновації	Нові підходи до управління організацією, включаючи зміни у структурі управління, методах мотивації персоналу, корпоративній культурі тощо.
За впливом на ринок	Стратегічні інновації	Інновації, що визначають довгострокову стратегію компанії, включаючи вихід на нові ринки або створення нових бізнес-моделей.
	Операційні інновації	Інновації, спрямовані на підвищення ефективності щоденних операцій та процесів.
За областю застосування	Соціальні інновації	Інновації, спрямовані на вирішення соціальних проблем та покращення якості життя людей.
	Екологічні інновації	Інновації, що зменшують негативний вплив на навколишнє середовище та сприяють сталому розвитку.
За масштабом впровадження	Локальні інновації	Впроваджуються в окремих підрозділах або частинах компанії і мають обмежений вплив.
	Глобальні інновації	Впроваджуються на рівні всієї компанії або мають вплив на ринок у глобальному масштабі.

Зазначені в таблиці види інновацій можуть комбінуватися та взаємодіяти між собою, створюючи складні інноваційні процеси, що сприяють сталому розвитку та успіху компанії.

Щодо специфіки класифікації інновацій саме в індустрії гостинності, то можна визначити наступні особливості видів інноваційної діяльності в готельному бізнесі:

1. Технологічні інновації: впровадження нових систем управління бронюванням, автоматизація процесів обслуговування клієнтів, використання мобільних додатків для гостей.

Інтернет речей (IoT): впровадження «розумних» систем управління номерами, які дозволяють гостям контролювати освітлення, клімат та інші функції за допомогою смартфона.

Віртуальна та доповнена реальність (VR/AR): використання VR для віртуальних турів готелем або AR для надання додаткової інформації про об'єкти на території готелю.

2. Продуктові інновації: розробка нових готельних послуг, таких як спеціалізовані пропозиції для різних сегментів ринку (сім'ї, бізнес-туристи, молодіжні групи).

Розширення спектру послуг: введення нових послуг, таких як спа, фітнес-центри, екскурсійні програми або гастрономічні тури.

Тематика номерів: створення тематичних номерів, які забезпечують унікальний досвід перебування для гостей.

3. Організаційні інновації: оптимізація внутрішніх процесів, впровадження нових управлінських методів та моделей, розвиток корпоративної культури.

4. Маркетингові інновації: використання нових каналів просування, активна робота в соціальних мережах, розвиток програм лояльності для клієнтів.

Соціальні мережі та контент-маркетинг: активне використання соціальних мереж для просування готелю, створення контенту, що залучає клієнтів, та співпраця з інфлюенсерами.

5. Процесні інновації:

Автоматизація процесів: впровадження систем автоматизації для бронювання, реєстрації гостей, управління номерним фондом та обслуговування номерів.

Застосування штучного інтелекту: використання AI для прогнозування попиту, управління цінами, аналізу відгуків клієнтів та персоналізації послуг.

Таким чином, інноваційна діяльність є ключовим фактором успіху та конкурентоспроможності готельних підприємств. Вона дозволяє не лише

задовольняти потреби сучасних клієнтів, але й забезпечувати стійкий розвиток бізнесу в умовах динамічного ринкового середовища.

1.3 Переваги впровадження інновацій в готельному бізнесі

У сучасному світі готельний бізнес переживає період значних змін і розвитку, що зумовлено швидким технологічним прогресом, зміною очікувань споживачів та глобальною конкуренцією. Інновації стають ключовим фактором успіху для готельних підприємств, дозволяючи їм не тільки задовольняти потреби сучасних клієнтів, але й залишатися конкурентоспроможними на динамічному ринку.

До переваг впровадження інновацій у готельному бізнесі віднесемо наступні:

1. Підвищення якості обслуговування клієнтів:

- Інновації дозволяють створювати унікальний та персоналізований досвід для кожного гостя. Наприклад, використання сучасних технологій для автоматизації процесів бронювання, реєстрації та обслуговування номерів значно скорочує час очікування та підвищує зручність для клієнтів.

2. Підвищення ефективності операцій:

- Автоматизація внутрішніх процесів, таких як управління запасами, контроль енерговитрат та управління персоналом, дозволяє знизити витрати та підвищити продуктивність роботи готелю. Використання систем штучного інтелекту та аналізу даних допомагає оптимізувати процеси управління та прийняття рішень.

3. Конкурентні переваги:

- Впровадження нових продуктів і послуг, таких як "розумні" номери, віртуальні тури, екологічні програми, дозволяє готелям виділятися серед конкурентів та залучати нових клієнтів. Інноваційні рішення у сфері

маркетингу, такі як використання соціальних мереж та співпраця з інфлюенсерами, підвищують видимість бренду та його привабливість.

4. Підвищення лояльності клієнтів:

- Впровадження програм лояльності та персоналізованих бонусів на основі аналізу поведінки клієнтів сприяє підвищенню їхньої задоволеності та повторним візитам. Технологічні інновації дозволяють збирати та аналізувати дані про клієнтів, щоб пропонувати їм індивідуальні послуги та привілеї.

5. Екологічна стійкість:

- Використання енергоефективних технологій та екологічно чистих матеріалів не тільки знижує витрати на комунальні послуги, але й підвищує екологічну відповідальність готелю. Це сприяє покращенню іміджу готелю серед екологічно свідомих клієнтів та може стати додатковим чинником залучення нових гостей.

В цілому, необхідно відмітити, що впровадження інновацій у готельному бізнесі є складним і багатогранним процесом, що вимагає стратегічного підходу та врахування численних факторів. Інновації можуть охоплювати різні аспекти діяльності готелів, включаючи технології, управління, маркетинг, обслуговування клієнтів та екологічну стійкість. Схематично представимо ключові аспекти аналізу впровадження інновацій у готельному бізнесі на рисунку 1.3:

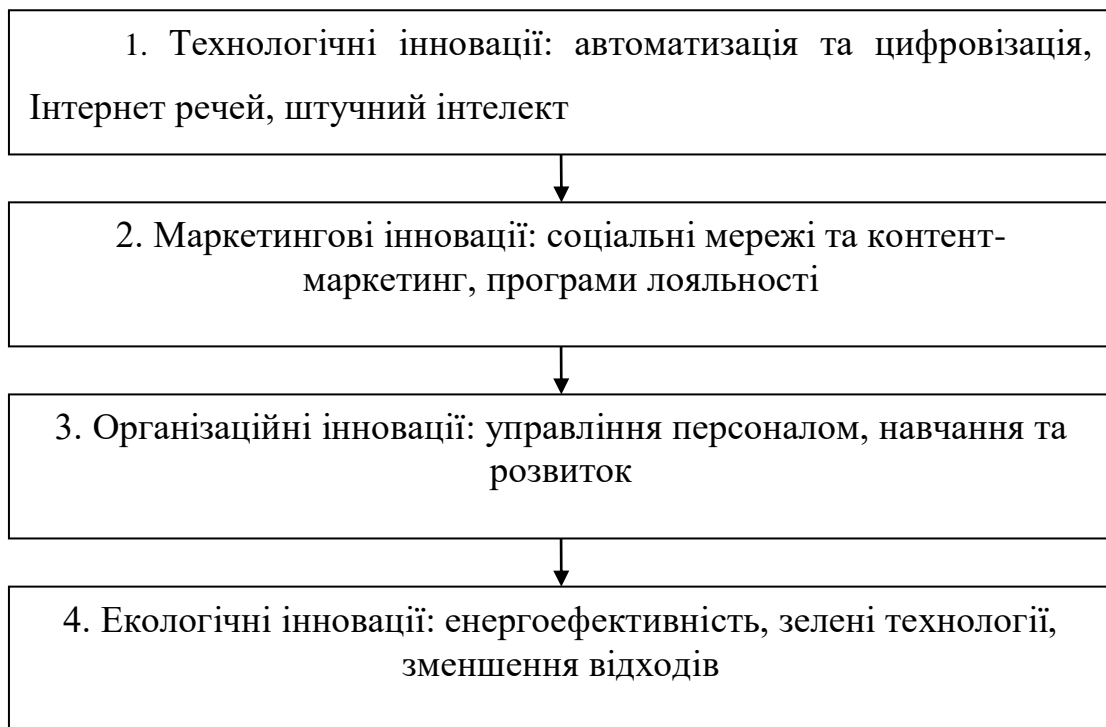

Рис. 1.3 – Ключові аспекти аналізу впровадження інновацій у готельному бізнесі

Пояснення до рисунку 1.3 надамо нижче за текстом:

1. Технологічні інновації

а. Автоматизація та цифровізація:

- Автоматизація процесів: використання автоматизованих систем для управління бронюваннями, реєстрації гостей та обслуговування номерів дозволяє знизити витрати часу та ресурсів, підвищуючи ефективність роботи персоналу.

- Цифрові платформи: інтеграція цифрових платформ для управління клієнтськими даними та комунікаціями сприяє персоналізації послуг та підвищенню задоволеності гостей.

б. Інтернет речей (IoT):

- Розумні номери: впровадження IoT технологій для управління освітленням, кліматом, безпекою та іншими аспектами номерів за допомогою мобільних додатків підвищує комфорт гостей.

с. Штучний інтелект (AI):

- Аналітика та прогнозування: використання AI для аналізу поведінки клієнтів, прогнозування попиту та управління цінами дозволяє приймати більш обґрунтовані бізнес-рішення.

2. Маркетингові інновації

а. Соціальні мережі та контент-маркетинг:

- Просування у соціальних мережах: активне використання соціальних мереж для взаємодії з клієнтами, просування послуг та формування іміджу бренду.

- Співпраця з інфлюенсерами: залучення інфлюенсерів для створення та просування контенту про готель, що допомагає залучити нових клієнтів.

б. Програми лояльності:

- Персоналізовані бонуси: розробка програм лояльності, які пропонують персоналізовані знижки та бонуси на основі аналізу поведінки клієнтів.

3. Організаційні інновації

а. Управління персоналом:

- Гнучкі форми зайнятості: впровадження гнучких графіків роботи та віддаленої зайнятості для підвищення мотивації та ефективності персоналу.

- Навчання та розвиток: використання онлайн-тренінгів та платформ для розвитку навичок персоналу, що сприяє підвищенню якості обслуговування.

4. Екологічні інновації

а. Енергоефективність:

- Зелені технології: використання енергоефективних систем, таких як LED освітлення, сонячні панелі та системи рекуперації тепла для зниження витрат на енергоспоживання.

- Зменшення відходів: впровадження програм зменшення відходів та переробки, що сприяє екологічній відповідальності та покращенню іміджу готелю.

В цілому, впровадження інновацій в готельний бізнес має багато переваг, до основних з яких, як вже зазначалося вище належать: підвищення конкурентоспроможності (інновації дозволяють готелям виділятися на ринку та залучати нових клієнтів); покращення якості обслуговування (використання сучасних технологій та методів підвищує задоволеність гостей); оптимізація витрат (автоматизація та ефективне управління ресурсами дозволяють знизити операційні витрати).

Тим не менш, інноваційні процеси в сучасному підприємстві стикається з низкою викликів, які, нажаль, долає не кожна організація. До таких викликів сучасності віднесемо наступні:

- Інвестиції: впровадження інновацій часто вимагає значних фінансових вкладень.
- Сприйняття персоналу: необхідність навчання та адаптації персоналу до нових технологій і процесів.
- Ризики: впровадження нових технологій може бути пов'язане з певними ризиками, такими як технічні несправності або кібербезпека.

Впровадження інновацій у готельному бізнесі є важливим кроком для забезпечення конкурентоспроможності та задоволення потреб сучасних клієнтів.

Ефективне використання технологічних, маркетингових, організаційних та екологічних інновацій дозволяє готелям не тільки покращувати якість обслуговування, але й оптимізувати витрати та підвищувати лояльність клієнтів. Однак, цей процес потребує ретельного планування, значних інвестицій та готовності до змін з боку всього персоналу.

Таким чином, інновації є невід'ємною частиною розвитку сучасного готельного бізнесу. Вони не тільки допомагають задовольнити зростаючі вимоги клієнтів, але й підвищують ефективність роботи, забезпечують конкурентні переваги та сприяють сталому розвитку.

Впровадження інноваційних рішень дозволяє готелям створювати унікальний клієнтський досвід, підвищувати лояльність гостей та адаптуватися до швидкоплинних змін ринкового середовища.

РОЗДІЛ 2

ОЦІНКА І АНАЛІЗ ІННОВАЦІЙНОСТІ ТОВ «ХОРТИЦЯ ПАЛАЦ»

2.1 Загальна характеристика підприємства

Готель Khortitsa Palace розташований у самому центрі Запоріжжя, в діловій та культурній частині міста. Готель знаходиться всього в 20 хвилини ходьби від мерії та 5 хвилини від набережної річки Дніпро. Міжнародний аеропорт Запоріжжя (OZH) розташований в 30 хвилини їзди, а міжнародний аеропорт Дніпропетровськ (DNK) – в годині їзди [36].

Запоріжжя є важливим промисловим центром України. Тут розташовані такі великі підприємства, як Гідроелектростанція ДніпроГЕС, завод автомобілів ЗАЗ та виробник авіадвигунів Мотор-Січ. Місто має багату історію, відому завдяки запорізьким козакам та місцевому автомобілю «Запорожець» – це лише кілька привабливих туристичних маркерів міста, що, безперечно, впливає на туристичну інфраструктуру Запоріжжя, створюючи сприятливі умови для розвитку готельного бізнесу.

Організаційно-правова форма підприємства «ХОРТИЦЯ ПАЛАЦ» – товариство з обмеженою відповідальністю. Більш детальну інформацію по підприємству ТОВ «ХОРТИЦЯ ПАЛАЦ» представимо в таблиці 2.1:

Таблиця 2.1 – Основні дані про підприємство ТОВ «ХОРТИЦЯ ПАЛАЦ» [35]

Скорочена назва	«ХОРТИЦЯ ПАЛАЦ» (Khortitsa Palace)
Повна назва	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ХОРТИЦЯ ПАЛАЦ»

Продовження таблиці 2.1

Статус юридичної особи (станом на 25.04.2024)	Не перебуває в процесі припинення
Код ЄДРПОУ	37941316
Дата реєстрації	09.11.2011
Уповноважені особи	Пузанов Олег Анатолійович (директор, керівник)
Розмір статутного капіталу	500 000 ₴
Організаційно-правова форма	Товариство з обмеженою відповідальністю
Види діяльності	
Основний:	68.32 Управління нерухомим майном за винагороду або на основі контракту
Інші:	Надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна, Агентства нерухомості, Консультування з питань комерційної діяльності й керування, Організація будівництва будівель
Контактна інформація	
Місцезнаходження юридичної особи:	69091, Україна, Запорізька обл., місто Запоріжжя, бульвар Шевченка, будинок, 71 ^а
Телефон:	+380 (44) 207-38-28 +380 (50) 456-28-85

При цьому, юридично власниками готелю Khortitsa Palace є [35]:

ТОВ «ІНВЕСТОПТИМ»

- Країна: Україна
- Роль: Засновник
- Частка: 495 000 ₴ (99%)

ТОВ «БУДХАУС ГРУПП»

- Країна: Україна
- Роль: Засновник
- Частка: 5 000 ₴ (1%)

Шкрібляк Анатолій Васильович

- Країна: Україна
- Роль: Кінцевий бенефіціарний власник

Корпоративними правами підприємства володіють наступні юридичні особи:

- ПП «ФІРМА МАКЛЕР»: 100%
- ТОВ «АЛЬЯНС-АВТО»: 90%.

Готель пропонує номери різних категорій, оснащених всіма необхідними зручностями як для роботи, так і для відпочинку. У кожному номері є:

- ліжко з гіпоалергенними подушками
- 42-дюймовий LCD телевізор із супутниковими каналами
- Кава-машина
- Безкоштовний Wi-Fi

До послуг гостей цілодобовий фітнес-центр і сауна. Клієнти можуть обрати номер з видом на річку Дніпро та острів Хортиця, що зробить перебування ще більш приємним.

Конференції та банкети в Khortitsa Palace:

- Конференц-зали: гнучкий і сучасний конференц-зал для проведення конференцій і громадських заходів.

- Кімнати для переговорів: 2 кімнати, кожна для 10-15 гостей.
- Конференц-зали: 4 зали для 30 гостей.
- Комбінований зал: зал на 120 посадкових місць, площею 120 м².
- Зал для кава-пауз: простір для проведення перерв з напоями.

Обладнання та послуги:

- Доступ до Wi-Fi.
- Вбудовані LCD-проектори та екрани.
- Новітнє аудіо- та відеообладнання.
- Широкий спектр банкетних послуг.

Години роботи: згідно індивідуального замовлення.

Меню та організація:

- Індивідуально підібране меню або заздалегідь підготовлені пакети спеціальних пропозицій для банкетів, кава-пауз, коктейльних прийомів, весіль, гала-вечерь та інших урочистостей.

- Професійна команда забезпечить ідеальне проведення будь-якого заходу.

Фітнес Центр:

- Години роботи: 7 днів на тиждень, цілодобово.
- Оснащення: Сучасні тренажери для кардіо, аеробних і силових тренувань.
- Доступ в Інтернет: Тренажери оснащені відео-дисплеями з підключенням до Інтернету, телетрансляціями та роз'ємами для iPod/iPhone.

Сауна і Парна:

- Години роботи: 7 днів на тиждень, з 7:00 до 23:00.

Сауна і Парна розроблена італійським постачальником Starpool. Пропонує комбінації, такі як емоційний душ, хромотерапія, розслаблююча музика і аромати, ідеально підходить для відпочинку та оздоровлення.

В ході дослідження діяльності підприємства, проведений фінансовий аналіз ТОВ «ХОРТИЦЯ ПАЛАЦ» на основі наявних даних фінансової звітності в мережі Інтернет (таблиці 2.2-2.4) [35-37]:

Таблиця 2.2 – Фінансова звітність ТОВ «ХОРТИЦЯ ПАЛАЦ» [35]

	2023	2022	2021	2020
Дохід	5 231 400 ₴	6 877 300 ₴	17 512 200 ₴	15 558 400 ₴
Чистий прибуток	-1 077 400 ₴	-840 700 ₴	-102 800 ₴	1 665 800 ₴
Активи	16 709 600 ₴	17 250 500 ₴	17 547 200 ₴	38 278 600 ₴
Зобов'язання	22 145 600 ₴	21 609 100 ₴	21 065 100 ₴	41 693 700 ₴
Кількість працівників	6	6	7	-

На основі наведених в таблиці фінансових показників підприємства за 2020-2023 роки, можна зробити наступні висновки

1. Дохід:

- Дохід готелю знизився з 17 512 200 ₴ у 2021 році до 5 231 400 ₴ у 2023 році, що свідчить про значне зниження попиту чи інших негативних факторів, які вплинули на діяльність готелю.

2. **Чистий прибуток:**

- Готель мав прибуток лише у 2020 році (1 665 800 ₴), після чого кожен наступний рік приносив збитки. Збиток у 2023 році склав 1 077 400 ₴, що є найбільшим серед розглянутих років.

3. Активи:

- Загальна вартість активів зменшувалася кожен рік з 38 278 600 ₴ у 2020 році до 16 709 600 ₴ у 2023 році, що свідчить про зменшення капіталовкладень або продаж активів.

4. Зобов'язання:

- Зобов'язання зменшилися з 41 693 700 ₴ у 2020 році до 22 145 600 ₴ у 2023 році, що може свідчити про зменшення боргового навантаження.

5. Кількість працівників:

- Кількість працівників залишалася майже незмінною, з незначним зменшенням у 2021 році. У 2020 році даних про кількість працівників немає.

Таким чином, Khortitsa Palace переживає складні часи, характеризовані зниженням доходів та збільшенням збитків. Активи готелю значно зменшилися, що може впливати на його здатність генерувати дохід у майбутньому.

Незважаючи на фінансові труднощі, зобов'язання готелю також зменшуються, що може свідчити про успішне управління боргами.

Таблиця 2.3 – Фінансова звітність підприємства ТОВ «ХОРТИЦЯ ПАЛАЦ» за 2023 рік [37]

Дата звіту	19.02.2024
Період	2023 рік, 12 міс
Бухгалтер	<u>Діброва Олена Анатоліївна</u>
КАТОТТГ	UA23060070010154443
Кількість працівників	6

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього року, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Основні засоби:	1010	0.00	0.00
первісна вартість	1011	29.10	45.90
знос	1012	29.10	45.90
Інші необоротні активи	1090	2 478.30	2 478.30
Усього за розділом I	1095	2 478.30	2 478.30
II. Оборотні активи Запаси	1100	0.00	
Поточна дебіторська заборгованість	1155	14 243.30	13 593.70
Гроші та їх еквіваленти	1165	36.00	78.00
Інші оборотні активи	1190	492.90	559.60
Усього за розділом II	1195	14 772.20	14 231.30
Баланс	1300	17 250.50	16 709.60

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього року, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
Капітал	1400	500.00	500.00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-4 858.60	-5 936.00
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Усього за розділом I	1495	-4 358.60	-5 436.00
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	0.00	-
III. Поточні зобов'язання Короткострокові кредити банків	1600	0.00	-
Поточна кредиторська заборгованість за: товари, роботи, послуги	1615	18 675.50	19 810.90
розрахунками з бюджетом	1620	0.00	-

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього року, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
розрахунками зі страхування	1625	0.00	-
розрахунками з оплати праці	1630	0.00	-
Інші поточні зобов'язання	1690	2 933.60	2 334.70
Усього за розділом III	1695	21 609.10	22 145.60
Баланс	1900	17 250.50	16 709.60

Основні моменти аналізу:

1. Активи:

- Необоротні активи: незмінні на рівні 2 478.30 тис. грн., з включенням основних засобів з первісною вартістю, що зросла з 29.10 тис. грн.. до 45.90 тис. грн., з відповідним збільшенням зносу.

- Оборотні активи: зменшилися з 14 772.20 тис. грн.. до 14 231.30 тис. грн. Основні зміни відбулися за рахунок зниження поточної дебіторської заборгованості з 14 243.30 тис. грн.. до 13 593.70 тис. грн.

- Гроші та їх еквіваленти:** Невелике зростання з 36.00 тис. грн.. до 78.00 тис. грн.

2. Пасиви:

- Капітал: незмінний на рівні 500.00 тис. грн.

- Нерозподілений збиток: збільшився з -4 858.60 тис. грн.. до -5 936.00 тис. грн., що свідчить про зростання збитковості.

- Поточні зобов'язання: зросли з 21 609.10 тис. грн.. до 22 145.60 тис. грн., в основному через збільшення поточної кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги з 18 675.50 тис. грн.. до 19 810.90 тис. грн.

З наведених даних також робимо висновок про те, що Khortitsa Palace має фінансові труднощі з збільшенням нерозподіленого збитку та зростанням поточних зобов'язань. Зниження активів та зростання заборгованості вказує

на необхідність фінансових коригувань для покращення платоспроможності та стабільності компанії.

Таблиця 2.4 – Звіт про фінансові результати ТОВ «ХОРТИЦЯ ПАЛАЦ» [37]

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За попередній період, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	5 231.40	6 876.90
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	1 968.30	3 458.90
Інші доходи	2160		0.40
Інші витрати	2165	4 340.50	4 259.10
Разом доходи (2000 + 2160)	2280	5 231.40	6 877.30
Разом витрати (2050 + 2165)	2285	6 308.80	7 718.00
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	-1 077.40	-840.70
Податок на прибуток	2300		0.00
Витрати (доходи), які зменшують (збільшують) фінансовий результат після оподаткування	2310		0.00
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300 - (+) 2310)	2350	-1 077.40	-840.70

Аналіз фінансових результатів дозволяє зробити висновки про наступне:

1. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг):
 - Зменшився з 6 876.90 тис. грн. у попередньому періоді до 5 231.40 тис. грн.. у звітному періоді.
2. Собівартість реалізованої продукції:

- Зменшилася з 3 458.90 тис. грн. у попередньому періоді до 1 968.30 тис. грн.. у звітному періоді, що може вказувати на зниження обсягів продажів або зниження витрат на виробництво.

3. Інші доходи:

- У звітному періоді інші доходи відсутні, тоді як у попередньому періоді вони становили 0.40 тис. грн.

4. Інші витрати:

- Збільшилися з 4 259.10 тис.грн. у попередньому періоді до 4 340.50 тис. грн.. у звітному періоді.

5. Разом доходи:

- Зменшилися з 6 877.30 тис. грн.. у попередньому періоді до 5 231.40 тис. грн.. у звітному періоді.

6. Разом витрати:

- Зменшилися з 7 718.00 тис. грн.. у попередньому періоді до 6 308.80 тис. грн.. у звітному періоді.

7. Фінансовий результат до оподаткування:

- Збиток збільшився з -840.70 тис. грн.. у попередньому періоді до -1 077.40 тис. грн.. у звітному періоді.

8. Чистий прибуток (збиток):

- Збиток збільшився з -840.70 тис. грн.. у попередньому періоді до -1 077.40 тис. грн.. у звітному періоді.

В цілому, фінансові результати Khortitsa Palace показують негативну тенденцію, із зменшенням доходів та зростанням збитків. Зменшення собівартості реалізованої продукції не змогло компенсувати зниження чистого доходу, що призвело до збільшення загального збитку. Компанії необхідно переглянути свої операційні та фінансові стратегії для покращення фінансового стану.

2.2 Аналіз інноваційної діяльності ТОВ «ХОРТИЦЯ ПАЛАС»

З метою повноцінного аналізу та оцінки інноваційної діяльності ТОВ «ХОРТИЦЯ ПАЛАС», проведемо загальний огляд готельного ринку м. Запоріжжя, адже аналіз ринку дозволяє визначити основні тенденції та проблеми, з якими стикаються готельні підприємства.

До основні тенденцій розвитку готельних підприємств у Запоріжжі, на нашу думку, слід віднести:

1. Нажаль, сьогодні туристичний потік до міста знизився через близькість воєнних дій та обмеження відвідувань туристичних об'єктів. Але в цілому, в довоєнні часи відмічалось зростання кількості туристів та бізнес-відвідувачів. адже Запоріжжя є важливим промисловим і культурним центром. Основними точками інтересу традиційно залишаються історичні місця, такі як Хортиця, і промислові об'єкти.

Крім того, місто постійно поповнюється переселенцями з прифронтових територій та є одним з міст України, яке прийняло найбільшу кількість переміщених осіб.

2. Розширення готельної інфраструктури: останніми роками відзначається розширення готельної інфраструктури, включаючи як міжнародні готельні мережі, так і місцеві готелі. Це сприяє підвищенню конкуренції та покращенню якості послуг.

3. Попит на конференц-зали та бізнес-послуги: зростання ділової активності збільшує попит на готелі з добре обладнаними конференц-залами та бізнес-центрами.

4. Фокус на клієнтоорієнтованість: зростає увага до якості обслуговування та клієнтського досвіду. Готелі активно впроваджують нові технології та інноваційні послуги для залучення та утримання клієнтів.

Тим не менш, є і проблеми на шляху розвитку готелів Запоріжжя:

1. Близькість воєнних дій

Зниження туризму та ділової активності

- Зменшення кількості туристів: через небезпеку, пов'язану з близькістю воєнних дій, туристи уникають поїздок до Запоріжжя. Це значно знижує заповнюваність готелів та доходи від туристів.

- Відмова від ділових поїздок: бізнесмени та корпорації можуть скасувати або перенести свої поїздки, що призводить до зменшення кількості ділових заходів, конференцій та інших бізнес-заходів у готелях.

Безпекові ризики для гостей та персоналу

- Загроза обстрілів та бомбардувань: постійна загроза ракетних ударів та артобстрілів створює небезпечні умови для перебування в місті, що відлякує потенційних клієнтів.

- Евакуація персоналу: співробітники готелів можуть бути змушені евакуюватися або змінити місце проживання через безпекові ризики, що створює кадрові проблеми.

Економічні наслідки

- Фінансові збитки: зниження доходів через зменшення кількості гостей, а також збільшення витрат на безпекові заходи призводить до фінансових збитків.

- Проблеми з інвестиціями: інвестори утримуються від вкладення коштів у готельний бізнес у Запоріжжі через високі ризики, що ускладнює модернізацію та розвиток готелів.

Логістичні труднощі

- Перебої з постачанням: можуть виникати проблеми з постачанням продуктів, матеріалів та інших необхідних товарів для функціонування готелів.

Соціально-психологічний вплив

- Психологічний стрес: персонал та гості готелів можуть відчувати значний психологічний стрес через постійну небезпеку та невизначеність ситуації.

- Зменшення мотивації працівників: через постійний страх за своє життя та життя своїх близьких, працівники можуть бути менш мотивовані до якісного виконання своїх обов'язків.

Відповідно до наведених проблем, рекомендуємо керівництву ТОВ «ХОРТИЦЯ ПАЛАЦ» впровадити наступні стратегії для їх подолання:

Посилення безпеки

- Встановлення якісних укриттів.
- Впровадження ефективних систем оповіщення про небезпеку.

Диверсифікація послуг

- Надання спеціальних пропозицій для внутрішніх переселенців та гуманітарних організацій.
- Розширення послуг доставки їжі та інших послуг, що не потребують безпосереднього перебування гостей у готелі.

Фінансова підтримка

- Звернення до уряду та міжнародних організацій за фінансовою допомогою.
- Використання кредитних ліній та грантів для підтримки бізнесу.

Психологічна підтримка

- Надання психологічної допомоги працівникам.
- Організація тренінгів та курсів для підвищення стійкості та мотивації персоналу.

Маркетингові стратегії

- Розробка кампаній, що підкреслюють заходи безпеки та підтримку громади.
- Використання соціальних медіа для залучення гостей та інформування про стан безпеки.

Попри значні виклики, з якими стикаються готелі Запоріжжя через близькість воєнних дій, впровадження стратегічних заходів та адаптація до нових умов можуть допомогти зменшити негативний вплив та забезпечити стабільне функціонування готельного бізнесу.

2. *Конкуренція з апартаментами та хостелами*: зростає конкуренція з боку альтернативних варіантів розміщення, таких як апартаменти та хостели, які часто пропонують нижчі ціни.

2. *Сезонність*: як і в багатьох інших містах, ринок готельних послуг у Запоріжжі зазнає впливу сезонних коливань попиту.

3. *Економічні виклики*: Економічна нестабільність та інфляція можуть впливати на туристичний потік та здатність готелів підтримувати високу якість послуг.

Також, необхідно відзначити особливості та специфіку інноваційної діяльності місцевих готельних підприємств, адже це дозволяє виявити основні напрямки для впровадження інновацій. До таких особливостей віднесемо наступні:

1. Впровадження цифрових технологій: готелі Запоріжжя активно впроваджують цифрові рішення, такі як мобільні додатки для бронювання, електронні ключі та системи управління клієнтськими даними (CRM).

2. Оновлення інфраструктури: місцеві готелі інвестують в оновлення номерів, конференц-залів та інших зручностей, щоб відповідати сучасним стандартам та очікуванням клієнтів.

3. Екологічні ініціативи: зростає увага до екологічних аспектів, таких як використання енергоефективних систем освітлення та опалення, а також програми зменшення відходів та повторного використання ресурсів.

4. Персоналізація послуг: готелі впроваджують персоналізовані підходи до обслуговування, включаючи індивідуальні пропозиції для постійних клієнтів та спеціальні пакети послуг.

Далі, проведемо аналіз конкурентних переваг готелів м. Запоріжжя, адже оцінка конкурентних переваг дозволяє визначити, яким чином інновації можуть сприяти підвищенню конкурентоспроможності готельних підприємств.

- Розташування: готелі, які знаходяться в центрі міста або поблизу ключових туристичних та ділових об'єктів, мають значну перевагу.

Наприклад, Khortitsa Palace, розташований в центрі міста, приваблює як туристів, так і бізнес-клієнтів.

- Інфраструктура та зручності: наявність сучасних конференц-залів, фітнес-центрів, саун та інших зручностей значно підвищує привабливість готелів для різних категорій клієнтів.

- Якість обслуговування: високий рівень сервісу та увага до деталей є важливою конкурентною перевагою. Готелі, що забезпечують індивідуальний підхід до кожного гостя, мають більшу лояльність клієнтів.

- Інновації в управлінні та маркетингу: використання сучасних технологій для управління готелем, а також інноваційні маркетингові стратегії, такі як акції, спеціальні пропозиції та використання соціальних медіа, сприяють підвищенню конкурентоспроможності.

Дослідивши готельний ринок м. Запоріжжя, можна зробити висновок про те, що він, незважаючи на проблеми та виклики сучасності, характеризується активним розвитком та високою конкуренцією. Готелі впроваджують інновації для покращення якості послуг та задоволення потреб клієнтів. Основні конкурентні переваги включають стратегічне розташування, розвинену інфраструктуру, високий рівень обслуговування та використання інноваційних технологій. Однак, готелі стикаються з такими проблемами, як близьке розташування фронту та воєнних дій, конкуренція з альтернативними варіантами розміщення та економічні виклики, що потребує постійного вдосконалення та адаптації до змін ринку.

Для аналізу інноваційної діяльності ТОВ «ХОРТИЦЯ ПАЛАЦ» необхідно розглянути кілька ключових аспектів, таких як впровадження нових технологій, оновлення послуг та продуктів, інвестиції в інновації, а також стратегічне управління інноваціями.

Вважаємо за доцільне структурувати даний матеріал наступним чином:

1. Впровадження нових технологій

- Цифрові інновації: Khortitsa Palace впровадив сучасні технології у своїх номерах та фітнес-центрі. Наприклад, тренажери оснащені відео-дисплеями, що мають підключення до мережі Інтернет, телетрансляції та роз'єми для iPod/iPhone. Це показує, що готель активно впроваджує сучасні технології для підвищення комфорту своїх клієнтів.

- Інтернет та мультимедіа: Гості можуть користуватися безкоштовним Wi-Fi, а також мають доступ до сучасних LCD телевізорів з супутниковими каналами. Це стандарт у сучасних готелях, але його наявність підкреслює увагу до деталей та комфорту гостей.

2. Оновлення послуг та продуктів

- Ресторани та заходи: Khortitsa Palace пропонує індивідуальні пакети для різноманітних заходів, включаючи конференції, банкети, весілля, гала-вечері та інші урочистості. Гнучкість у наданні послуг та можливість адаптації до потреб клієнтів є ключовим аспектом інноваційного підходу.

- Фітнес та оздоровлення: Наявність цілодобового фітнес-центру та сучасних саун та парних, розроблених італійським постачальником Starpool, свідчить про прагнення до впровадження новітніх світових стандартів в оздоровленні.

3. Інвестиції в інновації

- Оновлення основних засобів: інвестиції в основні засоби, такі як оновлення обладнання у фітнес-центрі та інших зонах готелю, показують прагнення до підтримки високих стандартів якості.

- Інфраструктура та зручності: вкладення в інфраструктуру, як-от сучасні конференц-зали з вбудованими LCD-проекторами та екранами, забезпечення всіх залів доступом до Wi-Fi, є важливими інвестиціями для залучення бізнес-клієнтів.

4. Стратегічне управління інноваціями

- Орієнтація на клієнта: Khortitsa Palace активно орієнтується на задоволення потреб клієнтів, що включає як бізнес-клієнтів (через

конференц-зали та переговорні кімнати), так і туристів (через надання різноманітних послуг та зручностей).

- Маркетинг та залучення клієнтів: проведення спеціальних заходів, таких як романтичні вечери та інші тематичні події, свідчить про використання інноваційних маркетингових стратегій для залучення нових клієнтів та утримання існуючих.

На основі проведеного аналізу інноваційності досліджуваного підприємства, можна зробити висновок про те, що ТОВ «ХОРТИЦЯ ПАЛАЦ» дійсно демонструє активну інноваційну діяльність, яка включає впровадження новітніх технологій, оновлення послуг та продуктів, значні інвестиції в інфраструктуру та стратегічне управління інноваціями. Це дозволяє готелю залишатися конкурентоспроможним на ринку та пропонувати своїм клієнтам високий рівень сервісу та комфорту.

РОЗДІЛ 3

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ХОРТИЦЯ ПАЛАЦ»

3.1 Стратегії інноваційного розвитку для ТОВ «ХОРТИЦЯ ПАЛАЦ»

Для ефективного інноваційного розвитку ТОВ «ХОРТИЦЯ ПАЛАЦ» слід розробити і впровадити комплексну стратегію, яка охоплює різні аспекти діяльності підприємства. Пропонуємо декілька ключових стратегій, які можуть бути корисними:

1. Стратегія продуктивних інновацій. Дана стратегія є ключовим елементом для забезпечення конкурентоспроможності та зростання ТОВ «Хортиця Палац». Вона включає в себе:

- Розробку нових продуктів: впровадження нових продуктів, які відповідають сучасним потребам ринку. Це може включати як повністю нові розробки, так і значні покращення існуючих продуктів.

- Диференціація продуктів: створення унікальних продуктів, які відрізняються від конкурентів за рахунок унікальних характеристик або додаткових функцій.

Пропонуємо алгоритм розробки нових продуктів та сервісів для готелю:

1. Аналіз ринку та потреб споживачів:

- Дослідження ринку: регулярно проводити ринкові дослідження для виявлення нових потреб та тенденцій. Це включає аналіз споживацьких уподобань, технологічних трендів та конкурентного середовища.

- Опитування та фокус-групи: організація опитувань, інтерв'ю та фокус-груп для отримання прямого зворотного зв'язку від споживачів.

2. Ідеація та генерація концепцій:

- Брейнстормінг: проведення внутрішніх брейнстормінг-сесій із залученням міждисциплінарних команд для генерації нових ідей.

- Краудсорсинг: використання краудсорсингових платформ для залучення ідей від зовнішніх експертів та споживачів.

3. Розробка та тестування прототипів:

- Швидке прототипування: використання методів швидкого прототипування для створення та тестування початкових версій продуктів та послуг.

- Пілотні проекти: запуск пілотних проектів для тестування нових продуктів та послуг на обмеженій аудиторії та збір зворотного зв'язку.

4. Впровадження на ринок:

- Поетапний запуск: введення нових продуктів та сервісів поетапно, починаючи з регіональних або обмежених ринків для мінімізації ризиків.

- Маркетингова підтримка: розробка маркетингових кампаній для підтримки запуску нових продуктів, включаючи рекламу, PR та просування через соціальні медіа.

Стосовно диференціації продуктів пропонуємо наступні шляхи реалізації:

1. Унікальні характеристики та функції:

- Інноваційний дизайн: створення продуктів та сервісів з інноваційним дизайном, що виділяє їх на тлі конкурентів.

- Додаткові функції: впровадження нових функцій та характеристик, які підвищують цінність продукту та сервісів для споживачів (наприклад, екологічність, багатофункціональність, інтеграція з новими технологіями).

2. Якість та надійність:

- Контроль якості: забезпечення високих стандартів якості на всіх етапах виробництва, від постачання сировини до кінцевого продукту.

- Тестування та сертифікація: проведення всебічного тестування продукції та отримання необхідних сертифікатів для підтвердження її якості та безпеки.

3. Користувацький досвід та обслуговування:

- Персоналізація: надання можливості кастомізації продуктів під індивідуальні потреби споживачів.

- Сервісне обслуговування: запровадження високоякісного сервісного обслуговування, включаючи підтримку після продажу та гарантійне обслуговування.

4. Екологічна та соціальна відповідальність:

- Еко-дружні продукти: розробка продуктів з екологічно чистих матеріалів та зниження негативного впливу на довкілля.

- Соціальні ініціативи: впровадження соціально відповідальних практик у виробничий процес та підтримка соціальних ініціатив, що підвищують репутацію бренду.

2. Технологічна стратегія

- Впровадження новітніх технологій: інвестиції в новітні технології, такі як автоматизація, робототехніка, штучний інтелект і IoT (Інтернет речей).

- Оновлення виробничих потужностей: регулярна модернізація виробничого обладнання для підвищення ефективності і якості продукції.

3. Стратегія організаційних інновацій

- Оптимізація внутрішніх процесів: впровадження нових методів управління та організації праці для підвищення продуктивності та зниження витрат.

- Гнучка організаційна структура: перехід до більш гнучких форм організації роботи, що дозволяють швидко реагувати на зміни ринкових умов.

4. Маркетингова стратегія

- Інноваційний маркетинг: використання новітніх маркетингових підходів, включаючи цифровий маркетинг, соціальні медіа, контент-маркетинг та аналіз великих даних.

- Бренд-менеджмент: розробка та просування бренду, який асоціюється з інноваціями та якістю.

5. Стратегія розвитку персоналу

- Навчання та розвиток: регулярне навчання співробітників новим навичкам та знанням, що сприяють інноваціям.

- Залучення талановитих фахівців: активний пошук і найм фахівців з високим потенціалом для посилення команди.

6. Фінансова стратегія

- Інвестування в інновації: визначення та забезпечення фінансових ресурсів для підтримки інноваційних проектів.

- Залучення зовнішнього фінансування: використання різних джерел фінансування, таких як гранти, венчурний капітал та партнерські програми.

7. Стратегія відкритих інновацій

- Співпраця з іншими організаціями: активна співпраця з іншими компаніями, науково-дослідними установами та стартапами для спільної розробки інновацій.

- Відкриті платформи: використання відкритих платформ для обміну ідеями та технологіями.

8. Екологічна та соціальна відповідальність

- Екологічні інновації: розробка та впровадження екологічно чистих технологій та продуктів.

- Соціальні проекти: участь у соціальних проектах, які підвищують репутацію компанії та сприяють сталому розвитку.

Вважаємо, що впровадження пропонованих стратегій допоможе ТОВ «ХОРТИЦЯ ПАЛАЦ» стати більш інноваційно активною компанією, що забезпечить довгостроковий розвиток та конкурентоспроможність на ринку.

3.2 Пропозиції впровадження інноваційних товарів та сервісів в готелі «ХОРТИЦЯ ПАЛАЦ»

Для готелю «ХОРТИЦЯ ПАЛАЦ» важливо впроваджувати інноваційні продукти та сервіси, що підвищують комфорт і задоволеність гостей, а також оптимізують роботу готелю. Нами розроблені деякі пропозиції впровадження інноваційних товарів та сервісів, які, на нашу думку, посприяють розвитку інноваційності готелю:

Інноваційні продукти

1. Смарт-номери

- Система розумного освітлення: використання освітлення, яке автоматично налаштовується під потреби гостя (наприклад, різні режими освітлення для роботи, відпочинку або сну).

- Інтерактивні дзеркала: дзеркала з вбудованими сенсорними екранами, що надають інформацію про погоду, новини, інформацію про готель, а також можливість здійснювати дзвінки або керувати іншими пристроями в номері.

- Автоматизація клімат-контролю: системи, які автоматично регулюють температуру та вологість у номері залежно від присутності гостя та його уподобань.

2. Безконтактні технології

- Мобільний ключ: використання смартфонів для доступу до номерів замість традиційних ключів або карток.

- Безконтактна реєстрація та виїзд: автоматизовані системи для онлайн реєстрації та виїзду, що зменшують час і черги на рецепції.

3. Інтерактивні розваги

- Віртуальна реальність (VR): пропозиція VR-гарнітур для віртуальних турів по місцевих визначних пам'ятках, музеях або для ігор та розваг прямо в номері.

- Смарт-телевізори: телевізори з доступом до стрімінгових сервісів, інтерактивними функціями та можливістю підключення особистих пристроїв гостей.

Інноваційні сервіси

1. Персоналізовані послуги

- Персоналізовані рекомендації: використання даних про вподобання гостей для надання персоналізованих рекомендацій щодо ресторанів, заходів та екскурсій.

- Індивідуальні привітальні пакети: підготовка спеціальних привітальних пакетів на основі попередніх перебувань або вподобань гостя (наприклад, улюблені напої, закуски або засоби догляду).

2. Цифрові консьєрж-послуги

- Мобільний додаток готелю: розробка мобільного додатку, через який гості можуть замовляти послуги, отримувати інформацію про готель, здійснювати бронювання в ресторани та спа, а також спілкуватися з персоналом.

- Чат-боти та віртуальні асистенти: використання штучного інтелекту для надання відповіді на запитання гостей, допомоги у бронюванні послуг та надання рекомендацій.

3. Здоров'я та велнес

- Інтерактивні фітнес-зони: фітнес-зони з інтерактивними тренажерами, які адаптуються до рівня підготовки гостя та надають індивідуальні тренувальні програми.

- Спеціальні велнес-програми: програми, які включають медитацію, йогу, масажі та інші релаксаційні послуги, персоналізовані для кожного гостя.

4. Екологічні ініціативи

- Зелений сертифікат: запровадження екологічних стандартів і сертифікація готелю за міжнародними стандартами (наприклад, LEED або Green Key).

- Енергоефективні технології: використання енергоефективних систем освітлення, опалення та водопостачання, а також встановлення сонячних панелей та інших джерел відновлюваної енергії.

Впровадження таких інноваційних продуктів і сервісів дозволить ТОВ «ХОРТИЦЯ ПАЛАЦ» не тільки виділитися серед конкурентів, але й забезпечити високий рівень задоволення гостей, що сприятиме підвищенню лояльності та кількості постійних клієнтів.

Ми розуміємо, що запровадження хоча б деяких з запропонованих нами новацій може потягнути певні витрати для готелю, в якого і так зараз непроста фінансова ситуація.

Тому, пропонуємо керівництву готеля звернути увагу на можливі джерела фінансування, які можуть бути використані окремо або в комбінації.

1. Внутрішні джерела фінансування

- Резервні фонди: використання накопичених резервних фондів готелю для інвестицій в інноваційні проекти.

- Прибуток від операційної діяльності: реінвестування частини прибутку, отриманого від основної діяльності готелю, у розвиток інновацій.

- Зменшення витрат: оптимізація операційних витрат та перенаправлення зекономлених коштів на інноваційні проекти.

2. Банківські кредити

- Короткострокові кредити: фінансування короткострокових інноваційних проектів за рахунок банківських кредитів на короткий термін.

- Довгострокові кредити: отримання довгострокових кредитів для великих проектів, таких як модернізація обладнання або будівництво нових об'єктів.

3. Державні програми та гранти

- Державні гранти: отримання грантів від уряду для підтримки інноваційних проектів, особливо тих, що спрямовані на екологічність або технологічні інновації.

- Пільгові кредити та субсидії: використання державних програм підтримки бізнесу, які пропонують пільгові умови кредитування або субсидії на інноваційні проекти.

4. Програми підтримки ЄС та міжнародні гранти

- Європейські фонди: залучення фінансування через програми Європейського Союзу, такі як Horizon 2020 або Європейський фонд регіонального розвитку (ERDF).

- Міжнародні організації: отримання грантів від міжнародних організацій, таких як Світовий банк або Міжнародна фінансова корпорація (IFC).

5. Венчурний капітал та інвестиційні фонди

- Венчурні інвестори: привернення венчурного капіталу від приватних інвесторів або венчурних фондів, які готові інвестувати в інноваційні та перспективні проекти.

- Інвестиційні фонди: залучення коштів з інвестиційних фондів, які спеціалізуються на готельному бізнесі або інноваційних технологіях.

6. Краудфандинг

- Платформи краудфандингу: використання краудфандингових платформ для збору коштів від багатьох дрібних інвесторів, зацікавлених у підтримці інноваційних проектів.

- Краудінвестинг: пропозиція часткової участі в проекті або майбутніх прибутках в обмін на інвестиції через краудінвестингові платформи.

7. Стратегічні партнерства

- Партнерство з технологічними компаніями: співпраця з технологічними компаніями для спільного розвитку інноваційних рішень та розподілу витрат.

- Спільні підприємства: створення спільних підприємств з іншими готелями або компаніями для реалізації масштабних інноваційних проектів.

8. Лізинг та факторинг

- Фінансовий лізинг: використання лізингових угод для придбання дорогого обладнання, що дозволяє розподілити витрати на довгий термін.

- Факторинг: продаж дебіторської заборгованості для отримання негайного фінансування, яке може бути використане на інноваційні проекти.

Ці джерела фінансування можуть допомогти ТОВ «ХОРТИЦЯ ПАЛАЦ» забезпечити необхідні ресурси для впровадження інноваційних продуктів та сервісів, що сприятимуть підвищенню конкурентоспроможності та задоволеності гостей.

ВИСНОВКИ

В ході проведення дослідження було доведено актуальність теми дослідження, яка полягає в необхідності впровадження інноваційних технологій у сферу гостинності як важливого фактору підвищення конкурентоспроможності готельних підприємств.

Метою роботи є визначення умов та факторів, що впливають на ефективність інноваційної діяльності готельних підприємств м. Запоріжжя, а також розробка рекомендацій щодо підвищення ефективності їхньої діяльності на прикладі обраного підприємства.

Об'єктом дослідження є ТОВ «ХОРТИЦЯ ПАЛАЦ» – один з найбільших та найсучасніших готелів Запоріжжя, розташований у самому центрі Запоріжжя, в діловій та культурній частині міста.

Готель пропонує номери різних категорій, оснащених всіма необхідними зручностями як для роботи, так і для відпочинку. До послуг гостей цілодобовий фітнес-центр і сауна.

Також готель надає додаткові послуги: конференц-зали для проведення конференцій і громадських заходів, кімнати для переговорів, комбінований зал на 120 посадкових місць, площею 120 м², доступ до Wi-Fi, вбудовані LCD-проектори та екрани, новітнє аудіо- та відео обладнання, широкий спектр банкетних послуг.

В ході дослідження діяльності підприємства проведений фінансовий аналіз ТОВ «ХОРТИЦЯ ПАЛАЦ», з якого зроблені наступні висновки:

- Дохід готелю у 2023 році склав 5 млн. 231 тис. грн., що є нижчим за попередній рік майже на 1 млн. грн., а у порівнянні з 2021 роком – прибуток впав на 12 млн. грн. Це свідчить про значне зниження попиту чи інші негативні фактори, які вплинули на діяльність готелю.

- По суті, готель мав чистий прибуток лише у 2020 році (1,6 млн.грн.), після чого кожен наступний рік приносив збитки. Збиток у 2023 році склав 1,07 млн.грн., що є найбільшим серед розглянутих років (2020-2023).

- Загальна вартість активів також зменшувалася кожен рік з 38 млн.грн. у 2020 році до 16 млн.грн. у 2023 році, що свідчить про зменшення капіталовкладень або продаж активів.

- З іншого боку, зобов'язання також зменшилися з 41 млн. грн. у 2020 році до 22 млн. грн. у 2023 році, що може свідчити про зменшення боргового навантаження.

Таким чином, Khortitsa Palace переживає складні часи, характеризовані зниженням доходів та збільшенням збитків. Активи готелю значно зменшилися, що може впливати на його здатність генерувати дохід у майбутньому.

Але, незважаючи на фінансові труднощі, зобов'язання готелю також зменшуються, що може свідчити про успішне управління боргами.

З метою повноцінного аналізу та оцінки інноваційної діяльності готелю, проведений загальний огляд готельного ринку м. Запоріжжя.

Визначено, що до основні тенденції розвитку готельних підприємств у Запоріжжі слід віднести наступне:

1. Зниження туристичного потоку до міста через близькість воєнних дій та обмеження відвідувань туристичних об'єктів. З іншого боку, Запоріжжя постійно поповнюється переселенцями з прифронтових територій.

2. Розширення готельної інфраструктури, включаючи як міжнародні готельні мережі, так і місцеві готелі.

3. Увага до якості обслуговування та клієнтського досвіду

Тим не менш, є і проблеми на шляху розвитку готелів Запоріжжя, до яких належать: близькість воєнних дій, конкуренція з апартаментами та костелами, сезонність, економічні виклики.

Для аналізу інноваційної діяльності готелю в роботі розглянуті кілька ключових аспектів, таких як впровадження нових технологій, оновлення

послуг та продуктів, інвестиції в інновації, а також стратегічне управління інноваціями.

- Готель активно впроваджує сучасні технології для підвищення комфорту своїх клієнтів через впровадження сучасних технологій у своїх номерах та фітнес-центрі: тренажери оснащені відео-дисплеями, що мають підключення до мережі Інтернет, телетрансляції та роз'єми для iPod/iPhone.

- Інтернет та мультимедіа: гості можуть користуватися безкоштовним Wi-Fi, а також мають доступ до сучасних LCD телевізорів з супутниковими каналами. Це стандарт у сучасних готелях, але його наявність підкреслює увагу до деталей та комфорту гостей.

- Ресторани та заходи: готель пропонує індивідуальні пакети для різноманітних заходів, включаючи конференції, банкети, весілля, гала-вечері та інші урочистості.

- Фітнес та оздоровлення: наявність цілодобового фітнес-центру та сучасних саун та парних, розроблених італійським постачальником Starpool, свідчить про прагнення до впровадження новітніх світових стандартів в оздоровленні.

- Оновлення основних засобів: інвестиції в основні засоби, такі як оновлення обладнання у фітнес-центрі та інших зонах готелю, показують прагнення до підтримки високих стандартів якості.

- Орієнтація на клієнта: готель активно орієнтується на задоволення потреб клієнтів, що включає як бізнес-клієнтів, так і туристів.

- Маркетинг та залучення клієнтів: проведення спеціальних заходів, таких як романтичні вечері та інші тематичні події, свідчить про використання інноваційних маркетингових стратегій для залучення нових клієнтів та утримання існуючих.

На основі проведеного аналізу інноваційності досліджуваного підприємства, можна зробити висновок про те, що ТОВ «ХОРТИЦЯ ПАЛАЦ» дійсно демонструє активну інноваційну діяльність, яка включає впровадження новітніх технологій, оновлення послуг та продуктів, значні

інвестиції в інфраструктуру та стратегічне управління інноваціями. Це дозволяє готелю залишатися конкурентоспроможним на ринку та пропонувати своїм клієнтам високий рівень сервісу та комфорту.

Тим не менш, для більш ефективного інноваційного розвитку ТОВ «ХОРТИЦЯ ПАЛАЦ» слід розробити і впровадити комплексну стратегію, яка охоплює різні аспекти діяльності підприємства.

В роботі запропоновані декілька ключових стратегій, які можуть бути корисними, серед яких пропонуємо зосередитися на стратегії продуктових інновацій, технологічній стратегії та стратегії екологічної та соціальної відповідальності.

Також, нами розроблені деякі пропозиції впровадження інноваційних товарів та сервісів, які, на нашу думку, посприяють розвитку інноваційності готелю:

- Інноваційні продукти (смарт-номери, безконтактні технології, інтерактивні розваги).
- Інноваційні сервіси (персоналізовані послуги, цифрові консьєрж-послуги, інтерактивні фітнес-зони, спеціальні велнес-програми).
- Екологічні ініціативи (зелений сертифікат: запровадження екологічних стандартів і сертифікація готелю за міжнародними стандартами (наприклад, LEED або Green Key), енергоефективні технології).

Впровадження таких інноваційних продуктів і сервісів дозволить готелю не тільки виділитися серед конкурентів, але й забезпечити високий рівень задоволення гостей, що сприятиме підвищенню лояльності та кількості постійних клієнтів.

Підсумки дослідження показують, що ефективність інноваційної діяльності готельних підприємств м. Запоріжжя залежить від комплексного підходу до управління, залучення інвестицій, розвитку персоналу та впровадження сучасних технологій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Амоша О.І., Антонюк В.П., Землянкін А.І. Активізація інноваційної діяльності: організаційно-правове та соціально-економічне забезпечення: навч. посіб. Донецьк : ІЕП, 2007. 328 с.
2. Анісімова А. В. Теоретико-правові проблеми забезпечення екологічної безпеки в процесі інноваційної діяльності в Україні. *Право та інновації*. 2017. №1 (17). С. 70-76.
3. Андренко І. Б., Кравець О. М., Писаревський І. М. Менеджмент туризму : навч. посіб. Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ, 2014. 402 с
4. Антонюк Д.А., Бухаріна Л.М., Онищенко О.А., Шишкін В.О. Підприємництво в сучасних умовах розвитку України: науково-практичний посібник Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2018. 410с.
5. Байлик С. І., Писаревський І. М. Організація готельного господарства : підруч. Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015. 329 с.
6. Бойчук Р. П. Форми, методи та інструменти державного регулювання інвестиційної діяльності. *Право та інноваційне суспільство*. 2016. № 2 (7). С. 9-17
7. Бондаркова В.М. Теоретичні основи інноваційного забезпечення підприємств. Вісник СНАУ серія «Економіка та менеджмент». 2009. № 8. С.93-97.
8. Борисов І. В. Організаційні форми інноваційної діяльності. *Право та інновації*. 2018. №3 (23). С. 49-55
9. Вапнярчук Н. М. Інноваційна – одна із основних функцій професійного розвитку працівників. *Право та інновації*. 2019. №1 (25). С. 57-61.

10. Гаврилов В. П. Інформаційні системи і технології в туризмі : навч. посіб. [для студентів напряму підготовки 6.140103 «Туризм»]. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. 168 с.
11. Галасюк С. С., Нейздомінов С. Г. Організація готельного господарства : навч.-практ. посіб. Київ : ФОП Гуляєва В.М., 2019. 204 с.
12. Галушак О., Жаровська Н. Дослідження інноваційного розвитку машинобудівних підприємств з урахуванням основних ризик-факторів. *Соціально-економічні проблеми і держава*. 2012. № 2. С. 67-73.
13. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV (з чинними змінами та доповненнями) URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 27.04.2024).
14. Дяченко О.Ю., Онищенко О.А. Інноваційні механізми розвитку логістичної діяльності підприємства. Підприємництво в аграрній сфері: глобальні виклики та ефективний менеджмент: Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції (12-13 лютого 2020 р.): у 2 ч. Запоріжжя: ЗНУ, 2020. Ч.2. С. 153-156.
15. Жукович І. А. Інновації в туризмі: основні теоретичні та практичні аспекти. *Наука та наукознавство*. 2017. №2 (95). URL: https://sofs.org.ua/wp-content/uploads/2019/08/NNZ_2017_2_6.pdf (дата звернення: 27.04.2024).
16. Король О.Д., Крачило М.П. Менеджмент туризму: Навч. посіб. Київ : Знання, 2009. 248 с.
17. Крупський О. П. Концептуальні засади управління інноваційною діяльністю туристичних підприємств. *Вісник Дніпропетровського університету. Серія «МЕНЕДЖМЕНТ ІННОВАЦІЙ»*. 2015. № 4. URL: https://www.dnu.dp.ua/docs/visnik/fmecon/program_5e4ba40b3d392.pdf (дата звернення: 27.04.2024).
18. Купач Т. Г. Інформаційні технології та системи в туризмі : навч.-метод. комплекс (для студентів ВНЗ). Київ, 2015. 95 с.

19. Морозов, Д., Домашенко, С., Каптюх, Т. ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТУРИСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ. *Економіка та суспільство*. 2023. Випуск 50. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-15> (дата звернення: 27.04.2024).

20. Овчаренко Т.С. Проблеми інноваційно-інвестиційної діяльності промислових підприємств. *Вісник Київського національного університету. Серія «Економіка»*. 2002. №58. С. 63-69.

21. Оливко О. А., Феш М. С. Переваги інтернет-бронювання готелів. В Міжнародний бізнес та замковий туризм в Україні: сучасний стан і перспективи розвитку, Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. (2017, 28-29 квітня). Тернопіль-Збараж, Україна. Тернопільський національний економічний університет. С 193-194.

22. Олійник Л. В. Управління інноваційним розвитком підприємства на основі формування інноваційних програм підприємств. *Економіка і організація управління*. 2017. №3. С. 51-59.

23. Онищенко О. А. Інноваційні компоненти розвитку промислового сектору Запорізького регіону. Проблеми управління економічним потенціалом регіонів: збірник наукових праць Всеукраїнської науково-практичної конференції: Запорізький національний університет. Запоріжжя : ЗНУ, 2019. С.84-85

24. Онищенко О.А. Стратегічні напрямки державної підтримки інноваційного розвитку в експортних галузях економіки України. Стратегічні імперативи розвитку туризму та економіки в умовах глобалізації : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Запоріжжя: Запорізький національний технічний університет. Запоріжжя, 30-31 березня 2017 р.: «Просвіта», 2017. Т. 2. С.326-328.

25. Онищенко О.А. Формування стратегії підприємства в умовах сучасних інноваційних трансформацій. *Менеджмент і підприємництво: тренди розвитку*. 2017. № 1. С.51-59. Режим доступу: <https://management-journal.org.ua/index.php/journal/article/view/44> (дата звернення: 19.04.2024).

26. Онищенко О.А., Бахметова Я. Особливості планування нового продукту у великих компаніях. Проблеми управління економічним потенціалом регіонів: збірник наукових праць Всеукраїнської науково-практичної конференції: Запорізький національний університет. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. С.107-108.

27. Онищенко О.А., Козюк О.В. Дослідження впливу інновацій на розвиток підприємства. Стратегічні пріоритети трансформації економіки в умовах цифровізації: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, Запоріжжя, 29-30 жовтня 2019 р. / Національний університет «Запорізька політехніка». Запоріжжя : ФОП Мокшанов В. В., 2019. С. 194-195.

28. Опанащук Ю. Я., Колісниченко Т. О., Вергун А. М. Світові досягнення та інноваційні технології в туристичному та готельному бізнесі. Проблеми інноваційно-інвестиційного розвитку. 2021. № 27. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/19389/1/Опанащук_Колісниченко_Вергун.pdf (дата звернення: 27.04.2024).

29. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 22.04.2024).

30. Поступна О. В. Менеджмент з туризму: конспект лекцій. Для здобувачів вищої освіти, які навчаються за спеціальністю 242 «Туризм» за усіма формами навчання. Харків : НУЦЗУ, 2020. 235 с.

31. Про інноваційну діяльність: Закон України від 4 липня 2002 р. № 40-IV. Відомості Верховної Ради України. 22. № 36. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text> (дата звернення: 14.04.2024).].

32. Ткачук О.М., Германюк Н.В. Сучасне удосконалення інноваційної діяльності. *Економіка і організація управління*. 2020. Випуск 4 (40). URL: <https://doi.org/10.31558/2307-2318.2020.4.9> (дата звернення: 22.04.2024).

33. Сагірова А. С. (2019, 16–17 травня). Потенціал ІТ-технологій у стимулюванні ринку туристичних послуг. *Університетська наука*. 2019, Тези

доповідей Міжнародної науково-технічної конференції (Т. 4, с. 103–104), Маріуполь, Україна. Приазовський державний технічний університет. URL: <http://tourism.knukim.edu.ua/article/view/249696/247135> (дата звернення: 27.04.2024).

34. Тарасюк В.С., Миронов Ю.Б. Екологічні інновації в індустрії гостинності. Матеріали I Міжнар. наук.-практ. конф. «Інновації, тренди та перспективи індустрії гостинності» (м. Львів, 12 грудня 2019 р.) Львів: ЛТЕУ, 2019. 192 с. С.165-168.

35. ТОВ «Хортиця Палац». Інформація про підприємство. OpenDataBot. URL: <https://opendatabot.ua/c/37941316> (дата звернення: 25.04.2024).

36. ТОВ «Хортиця Палац». Офіційний сайт підприємства. URL: <https://www.khortitsa-palace.com/uk> (дата звернення: 25.04.2024).

37. ТОВ «Хортиця Палац». Фінансова звітність підприємства. Clarity Project. URL: <https://clarity-project.info/edr/37941316/treasury> (дата звернення: 25.04.2024).

38. Український туризм після перемоги буде іншим. Укрінформ. 2023. <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3680587-ukrainskij-turizm-pisla-peremogi-bude-insim.html> (дата звернення: 26.04.2024).

39. Харків П.С. Інноваційна діяльність підприємства та економічна оцінка інноваційних процесів: навч. посіб. Тернопіль : Економічна думка, 2003. 456 с.

40. Хомік О.О. Менеджмент у туризмі. Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Економіка та управління: сучасний стан і перспективи розвитку» (м. Одеса, 23-24 листопада 2017 р.) Одеса: ОДАБА, 2017. Ч.2. 370 с. С.501-504.

41. Чаплінський В. Р. Інноваційна активність в Україні, тенденції та перспективи розвитку. *Ефективна економіка*. 2020. № 12. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=8435> DOI: 10.32702/2307-2105-2020.12.100 (дата звернення: 27.04.2024).

42. Bukharina, L. Onyshchenko, O., Karpenko. A. Innovative entrepreneurship as a basis for socio-economic development. *Information and Innovation Technologies in Economics and Administration of the society: Collective monograph*. 2019. Vol 27. Katowice, Poland: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Technicznej Katowice, pp.122-131.
43. Dovgal O., Dovgal G., Ishchenko M. Prospects for digitalization of the economy of Ukraine: opportunities and threats. *Bulletin of KhNU named after V.N. Karazin*. 2021. Issue 13. Pp. 78-88. DOI: <https://doi.org/10.26565/2310-9513-2021-13-08> (дата звернення: 27.04.2024).
44. Hi-Tech Office Ukraine, Ukrainian Institute of Future. Digital Agenda of Ukraine, 2021. Available at: <https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyu-ekonomikoju.html#6-2-13> (дата звернення: 30.04.2024).
45. Hlazova A. Divergence of the digitalization concept in Ukraine and in the world. *Finance of Ukraine*. 2021. 10. Pp. 35-40. DOI: <https://doi.org/10.33763/finukr2021.10.035> (дата звернення: 29.04.2024).
46. Kozlovskiy S., Baidala V., Tkachuk O., Kozyrskaya T. Management of the Sustainable Development of the Agrarian Sector of the Regions of Ukraine. *Montenegrin Journal of Economics*. 2018. 4. Pp. 169-184.
47. Onyshchenko O., Bukharina, O., Tupikina A. Features of inventory management in logistics system of a trading enterprise *Management and Entrepreneurship: Trends of Development*. 2020. Issue 4 (10), pp. 94-107. URL: <https://doi.org/10.26661/2522-1566/2019-4/10-08> (дата звернення: 27.04.2024).
48. Polozova T., Sheiko I. Perspectives and challenges of digital development in Ukraine. Conference: II International Scientific and Practical Conference «Modern Strategies for Economic Development: Science, Innovation and Business Education»: Kharkiv, NURE, Ukraine. 2021. URL: https://www.researchgate.net/publication/355945300_PERSPECTIVES_AND_CHALLENGES_OF_DIGITAL_DEVELOPMENT_IN_UKRAINE (дата звернення: 29.04.2024).

49. Saiko V., Luchko H. Tendencies in Development of Digitalization in Ukraine. *Business Inform.* 2021. № #7 (522). Pp. 109-114. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-7-109-114> (дата звернення: 28.04.2024).

50. Travel & Tourism Development Index 2021 Rebuilding for a Sustainable and Resilient Future. WEF. 2021. URL: https://www3.weforum.org/docs/WEF_Travel_Tourism_Development_2021.pdf (дата звернення: 28.04.2024).